

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΣΤΟ
ΔΩΡΟ ΛΟΪΖΟΥ
4η και 5η σελίδα

ΜΑΚΑΡΙΟΣ: ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Στις 3 Αυγούστου ο Κυπριακός λαός συγκλονιζόταν με την άγγελία του θανάτου του προέδρου Μακαρίου. Η μεγάλη μορφή της αντιαποικιακής επανάστασης, το σύμβολο που ενσάρκωνε στη συνείδηση του Κυπριακού λαού τον αγώνα ενάντια στον ιμπεριαλισμό είχε πια περάσει στην ιστορία.

Για ένα δλόκληρο τέταρτο του αιώνα ή μορφή του Μακαρίου δέσποζε κυριαρχικά στις εξελίξεις. Από την εποχή της προετοιμασίας και της διεξαγωγής του αγώνα ενάντια στη Βρετανική αποικιοκρατία μέχρι του θανάτου του ή προσωπικότητα του Μακαρίου επηρέαζε όσο καμιά άλλη την πορεία της Κύπρου. Το φαινόμενο Μακάριος δεν είναι απλά ή ιστορία μιας προσωπικότητας αλλά το δημιούργημα μιας ιστορικής περιόδου από την οποία πέρασαν με διάφορες παραλλαγές πολλές χώρες που απόχτησαν την ανεξαρτησία τους μετά τον 2ο παγκόσμιο πόλεμο. Ο Νάσσερ, ο Νικρού-

μαχ και τόσο άλλοι είναι παράλληλα φαινόμενα στις χώρες τους.

Ποιά είναι όμως η φύση των καθεστώτων που ήγήθησαν; Η απάντηση σ' ένα τέτοιο ερώτημα δεν μπορεί να είναι απλή. Είναι ανάγκη να φάξει κανείς μέσα από ένα σωρό αντιφάσεις στην πορεία τους για να ξεδιαλύνει τη βασική τους κατεύθυνση. Στην Κύπρο, όπως και σε άλλες ανάλογες περιπτώσεις, δυο κύριες αντιφατικές τάσεις διαγράφονται ξεκάθαρα στην επιφάνεια. Από τη μια ή προσπάθεια για εδραίωση και επέκταση της ανεξαρτησίας. Από την άλλη ή διατήρηση του καπιταλιστικού συστήμα-

τος που μέσα στην σημερινή ιμπεριαλιστική περίοδο σπρώχνει σε όλοένα και μεγαλύτερη σύνδεση με το ιμπεριαλιστικό κεφάλαιο.

Στο πρόσωπο του Μακαρίου αυτή ή αντίφαση βρήκε μιá κάποια λύση. Μια μακρόχρονη πολιτική διπλωματικής ισορροπίας ανάμεσα στα αντικρουόμενα διεθνή συμφέροντα αποτέλεσε για τον Μακάριο το εργαλείο που του επέτρεψε να συμβιβάσει αυτή την αντίφαση. Η ίδια πολιτική στο εσωτερικό έγινε δυνατή χάρις στην οικονομική ανάπτυξη που παρατηρήθηκε στα χρόνια της Δημοκρατίας.

Όστόσο, αν ο Μακάριος μπόρεσε ν' αντέξει τις συνωμοσίες και τις επιθέσεις της δεξιάς οφείλεται στην τεράστια ανάπτυξη και ισχύ της αριστεράς που μπόρεσε ν' αξιοποιήσει βέβαιος πως ή αριστερά θα διεκδικούσε την εξουσία. Αυτό το γεγονός βρισκόταν το ίδιο σε αντίθεση με την συντηρητική τοποθέτηση του Μακαρίου και τον όδηγούσε στην γνωστή «μαλακή» πολιτική του απέναντι στους συνωμότες της δεξιάς, πράγμα που σκορπούσε απογοήτευση στις μάζες που τον υποστήριζαν.

Τό παιγνίδι της ισορρο-

προσπάθεια ήταν πια πολύ πιο δύσκολη πράγμα που αντανακλάστηκε στις διάφορες εναλλαγές της πολιτικής του Προέδρου πάνω στο Κυπριακό. Οι εξαγγελίες για μακροχρόνιο αγώνα ανακόπτονταν από προσπάθειες συνεννόησης με την Τουρκοκυπριακή ήγεσία και επανέρχονταν σε πρώτο πλάνο όταν ή συνεννόηση αποδειχόταν αδύνατη. Η κατάρρευση της τελευταίας προσπάθειας που ακολούθησε τις συναντήσεις Μακαρίου - Ντενκτάς οδήγησε σε μιá πιο αγωνιστική τοποθέτηση που εκφράστηκε με την δμιλία της 20ής Ιουλίου.

Ο θάνατος του Μακαρίου δημιουργεί ένα τεράστιο κενό. Ένα κενό που δεν μπορεί να πληρωθεί με μιá προσωποπρότητα. Ηδη ή δεξιά ετοιμάζεται για την άμεση κατάληψη της εξουσίας για να επιβάλει τη λύση που αδυνατούσε να επιβάλει όσο ζούσε ο Μακάριος. Οι αντιιμπεριαλιστικές δυνάμεις του τόπου πρέπει να συσπειρωθούν γύρω από ένα τολμηρό πολιτικο-οικονομικό πρόγραμμα αγώνα για την αντιμετώπιση των δολοφονικών του ιμπεριαλισμού και των πραχτόρων του, της αστικής τάξης της Κύπρου. Ένα πρόγραμμα που να βάζει την οικονομία και την άμυνα του νησιού στα χέρια αυτών που θ' αγωνιστούν για τα δίκαια του Κυπριακού λαού - στα χέρια του ίδιου του λαού.

Ο ΔΩΡΟΣ ΖΕΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ Σ. Ν. ΕΔΕΝ

Κλείνουν τρία χρόνια από τη μέρα που οι φασίστες πράκτορες του ιμπεριαλισμού δολοφόνησαν τον Κ.Ο.Γρ. της Σ.Ν. ΕΔΕΝ Δώρο. Οι άδισταχτοι προδότες προσπάθησαν να δολφονήσουν τον Πρόεδρο της ΕΔΕΚ Δρα Βάσο Λυσσαριδη, γιατί πίστευσαν πως θα κατάπιναν μ' εκείνο τον τρόπο την πιο αγωνιστική φωνή της Κύπρου στην περίοδο του μεταπραξικοπήματος. Ο Πρόεδρος της ΕΔΕΚ επέζησε, σκοτώθηκε όμως, ένα από τα πιο αξια παλληκάρια της αντίστασης και του λαϊκού κινήματος: Ο Δώρος Λοΐζου.

Από τότε ο Δώρος έγινε θρύλος και τραγούδι για να θυμίζει αιώνια στο λαό της Κύπρου πως κανένα εμπόδιο, καμιά πλεχτάνη των συνωμοτών δεν μπορεί να κάμψει τον αγώνα και να στρέψει την ιστορία προς τα πίσω.

Είναι μεγάλη ευθύνη για τη Σ.Ν. ΕΔΕΝ να έχει στους ώμους της τις υποθήκες του Δώρου. Είναι, όμως, ταυτόχρονα εμπύχωση στη σκληρή πορεία προς τα μπρός, που καμιά δύναμη δεν μπορεί να ανατρέψει.

Η συμβολή του Δώρου Λοΐζου στην οργάνωση υπήρξε τεράστια. Σαν Κεντρικός Οργανωτικός Γραμματέας έδωσε το πάλ για τη δημιουργία μιας οργάνωσης αγωνιστικής δειμένης και έτοιμης να φέρει σε πέρας το θαρρ της χρέος. Σαν ιδεολόγος μετέδιδε την καθαρότητα της σκέψης του στους αγωνιστές και την αποφασιστικότητα στην δράση. Σαν ποιητής τραγούδησε τον αγώνα, την αντί-

σταση και την γραντωμένη απόφαση για το φτιάξιμο ενός κόσμου νέου, που καμιά σχέση δεν έχει με τον υφιστάμενο κόσμο της καταπίεσης και της εκμετάλλευσης. Σαν ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ έδωσε τη ζωή του.

Η Κύπρος περνά σήμερα δύσκολες στιγμές. Ο ιμπεριαλισμός και οι πράκτορες του είναι πάντα έτοιμοι να χτυπήσουν. Ο κατοχικός στρατός εξακολουθεί να κατακρατεί τα εδάφη της Κύπρου. Το κίνημα είναι, όμως, αντρωμένο. Από τις γραμμές του βγήκαν παλληκάρια όπως τον Δώρο. Για το λόγο αυτό κάθε επέτειο του θανάτου του Δώρου ή Σ.Ν. ΕΔΕΝ κι όλοι οι αγωνιστές επιβεβαιώνουμε την πίστη μας στις υποθήκες που την απόφασή μας να συνεχίσουμε τον αγώνα που εκείνος αγάπησε, τραγούδησε και για τον οποίο έδωσε τη ζωή του.

Η Εκτελεστική Γραμματεία της Σ.Ν. ΕΔΕΝ

ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ

Ο θάνατος του Μακαρίου σήμανε το τέλος μιας εποχής που δεν μπορεί πια να αναβιώσει Εανά. Το παρόν, όμως, δεν χωρίζεται από το παρελθόν με στεγανά. Οι κοινωνικές δυνάμεις που δρούσαν υπόκωφα κάτω από την ανήσυχη ήμερία που εξασφάλιζε το φαινόμενο Μακάριος είναι τώρα έτοιμες να πάρουν μιá πιο ζωντανή πολιτική έκφραση. Οι συνέπειες από την εξαπόλυση των δυνάμεων τούτων καθώς και ή μορφή την οποία θα πάρουν είναι ένα ζήτημα που με αγωνία, σήμερα, όσο ποτέ άλλοτε, μπαίνει μπροστά στο κίνημα για εξέταση, ανάλυση και διαγραφή της σωστής πορείας.

Όπως αναλύεται σ' άλλες στήλες ο Μακάριος, με τη ταλαντευόμενη αντιιμπεριαλιστική του τοποθέτηση αποτελούσε ένα συμβιβασμό ανάμεσα σε μιá σχετικά αδύναμη αστική τάξη και το λαϊκό κίνημα. Το κύρος του αγώνα του 1955-59, ή ιδεολογική επιρροή της εκκλησιαστικής εθναρχικής παράδοσης ή αδυναμία της αστικής τάξης στο

τοτινό στάδιο της οικονομικής ανάπτυξης στις αρχές του 1960, ή έλλειψη ενός ισχυρού κρατικού μηχανισμού με παράδοση, άμεσα μετά την ανεξαρτησία, καθώς και ή σχετική ισχύ του εργατικού και λαϊκού κινήματος ήταν οι ιστορικές συνθήκες που συντέλεσαν στην δημιουργία του. Οι συνθήκες αυτές επέτρεψαν στο Μακάριο να απο-

κτήσει ένα τεράστιο λαϊκό έρεισμα μαζί με την ευχέρεια να σταθεροποιεί μερικά και για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα την πολιτική κατάσταση και να περιορίζει την εξύττητα των ταξικών ανταγωνισμών.

Είναι, λοιπόν, φανερό πως οι συνθήκες για την επανεμφάνιση του φαινομένου Μακαρίου δεν υπάρχουν και όπου αδηγόστε προσπάθεια για την επανάληψη εκείνου του πολυεπίδικου ιστορικού δημιουργήματος θα οδηγήσει στην καλύτερη περίπτωση στην δημιουργία μιας πολιτικής καρικατούρας.

Η αδυναμία της αστικής τάξης να λύσει το αδιέξοδο του Κυπριακού οδήγησε στη διάσπαση της δεξιάς παρ' όλο που γενικά ή αστική τάξη στέκει στο σύνολό της δίπλα ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 8η ΣΕΛΙΔΑ

Ἡ ἔλλειψη ἐργατικῶν χεριῶν στὴ βιομηχανία καὶ οἱ χαμηλοὶ μισθοὶ

Ἀφοῦ ἡ ἄρχουσα τάξη ἔκανε τὸ κάθε τι γιὰ νὰ κρατήσει χαμηλά τοὺς μισθοὺς καὶ νὰ φορτώσει τὰ οικονομικὰ βάρη τῆς καταστροφῆς τοῦ πολέμου στοὺς ἐργαζόμενους, ἀνακαλύπτει σήμερα πῶς διάφοροι τομεῖς τῆς οικονομίας ἀντιμετωπίζουν ἔλλειψη ἐργατικοῦ δυναμικοῦ.

Τὰ ἀντεργατικά μέτρα πού πάρθηκαν ὑπῆρξαν πολλὰ καὶ διάφορα: Μειώσεις μισθῶν, ὁ θεσμὸς τῶν πληγείσων ἐταιρειῶν, ἡ κατάρτιση τοῦ τιμαρθμικοῦ ἐπιδόματος, ἡ ἔλλειψη ἐλέγχου στὶς τιμές, ἡ ἀποστολὴ ἀνέργων ἐργατῶν στὸ ἐξωτερικὸ κ.ἄ.

Πρόσφατα μάλιστα ἔχει ὑπογραφθεῖ ὁ κώδικας Βιομηχανικῶν Σχέσεων μὲ σκοπὸ ν' ἀποφευχθοῦν ὁποιοδήποτε ἐργατικὲς ἀναταραχές. Ἡ ὑπογραφή τοῦ Κώδικα σὲ τούτη τὴ συγκεκριμένη περίοδο δὲν εἶναι συμπτωματικὴ. Ἐπινοήθηκε ἀκριβῶς σὲ μιὰ περίοδο πού στὴν ἀγορὰ παρουσιάζεται ἔλλειψη ἐργατικῶν χεριῶν καὶ συνεπῶς οἱ

κεῖνοι ἐργατικοῦ δυναμικοῦ (β) στὴν μετανάστευση εἰδικευμένων ἐργατῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν οἰκοδομικὴ βιομηχανία (γ) στὶς διαρθρωτικὲς ἀλλαγές πού ὑπέστη ἡ οἰκονομία σὰν ἀποτέλεσμα τῆς εἰσβολῆς.

Οἱ λύσεις πού πρότεινεται εἶναι ἡ ἀπαγόρευση τῆς μετανάστευσης ἐργατῶν ὀριζμένων εἰδικοτήτων, ἡ κα-

νοὺς ἐργάτες μὲ τοὺς γτόπιους συνάδελφους του.

Ἡ ἔλλειψη ἐργατικοῦ δυναμικοῦ δὲν μπορεῖ νὰ λυθεῖ ἱκανοποιητικὰ, οὔτε μὲ τὶς ὑπερρωρίες, οὔτε μὲ τὴν ἀπαγόρευση τῆς μετανάστευσης. Μόνο μιὰ οὐσιαστικὴ αὐξηση τοῦ μισθοῦ μπορεῖ νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα, γιατί θὰ περιορίσει τὴ μετανάστευση θὰ ὠθήσει τὴν ἐπάνοδο τῶν

ἐργάτες βρίσκονται σὲ θέση διαπραγματευτικῆς ἰσχύος γιὰ νὰ διεκδικήσουν τὶς αὐξήσεις τους. Μὲ τὸν Κώδικα, ὅμως, τὸ δικαίωμα ἀπεργίας περιορίζεται σημαντικὰ (οἱ ἴδιες οἱ συντεχνίες ἀναλαμβάνουν νὰ σπάσουν ἀποιαδήποτε ἀπεργία), καὶ κατὰ συνέπεια ἡ δυνατότητα διεκδίκησης αἰτημάτων.

Ἡ ἔλλειψη ἐργατικῶν χεριῶν ὀφείλεται σὲ διάφορους λόγους: α) στοὺς ἐξευτελιστικὰ χαμηλὰ μισθοὺς σὲ διάφορες βιομηχανίες, εἰδικὰ στὴν περίπτωση τοῦ γυναι-

κίωσιν ὑποχρωτικῶν ὑπερρωριῶν, ἡ προσέλευση ξένου φτηνοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ κ.ἄ.

Εἶναι ἐκπληκτικὸ πῶς ὁ κύριος λόγος τῆς παρουσιάζομενης ἔλλειψης, οἱ χαμηλοὶ δηλαδή μισθοί, δὲν ἀντιμετωπίζονται σὰν ἕνα σοβαρὸ πρόβλημα. Ἡ ἀπαίτηση μάλιστα τῆς ἐργοδοτικῆς πλευρᾶς, γιὰ πρόσληψη ξένου φτηνοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ δείχνει τὴν καθαρὴ τῆς προσπάθειας νὰ διατηρήσει τοὺς μισθοὺς σὲ χαμηλὰ ἐπίπεδα καὶ νὰ φέρει σὲ σύγκρουση τοὺς ξέ-

Κυπρίων ἐργατῶν πού βρίσκονται στὸ ἐξωτερικὸ, καὶ τὸ σημαντικότερο, θὰ ὠθήσει ἕνα δυναμικὸ πού ἀδρανεῖ, λόγω τῶν πολὺ χαμηλῶν μισθῶν, σὲ νὰ μπεῖ στὴν ἀγορὰ ἐργασίας καὶ νὰ ζητήσει ἀπασχόληση.

Τὸ κεφάλαιο, ὅμως, δὲν φαίνεται διατεθειμένο νὰ κἀνειτέτοιες παραχωρήσεις. Ἐχοντας χρησιμοποίησιν μὲ μεγάλη ἐπιτυχία τὸ πρόσχημα τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα, — σὲν ὅποιο ἄς σημειωθεῖ ὅτι δὲν πιστεῖται γιὰ πρῶθαι τὴ γραμμὴ τῆς ὑποχώρη-

σης — κατάφερε νὰ κρατήσει τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν ἐργαζομένων χαμηλά. Τοῦτο προσπαθεῖ καὶ σήμερα νὰ κάνει, κὶ ὅταν ἀκόμα παραδέχεται πῶς ὑπάρχει ἔλλειψη ἐργατικῶν χεριῶν.

Ἡ ἀπάντηση τῶν ἐργαζομένων πρέπει νὰ στραφεῖ ἀνοιχτὰ καὶ δυναμικὰ ἐνάντια στὶς προσπάθειες τοῦ κεφαλαίου. Οἱ ἐργαζόμενοι δὲν ρωτήθηκαν ὅταν ὑπογράφονταν ὁ

Κώδικας Βιομηχανικῶν Σχέσεων. Γιὰ τοῦτο δὲν μποροῦν νὰ δεσμευτοῦν ἀπὸ τὸ τι ἄλλο ἔχουν ἀποφασίσει.

Ἔτσι τίποτε ἄλλο δὲν μὲνει ἀπὸ τὴν δυναμικὴ διεκδίκηση ψηλότερων μισθῶν. Ἄν σήμερα μᾶς μιλοῦν γιὰ οικονομικὸ «θαῦμα», ἐκεῖνοι πού πῶς πολλὴ στήριξαν τὸ οικονομικὸ «θαῦμα» μὲ τὶς βυσίες τους, ἔχουν κάθε δικαίωμα νὰ ζητήσουν ψηλότερους μισθοὺς.

Ἡ ἀνακοίνωση τῆς ΕΔΕΝ γιὰ τὸ θάνατο τοῦ Μακαρίου

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος εἶναι γερὸς. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς τιμᾷ τὴν μεγάλη αὐτὴ ἡγέτικὴ μορφή τῆς ἀνταποικιακῆς ἐπανάστασης πού ἀποτελοῦσε γιὰ τὴν Κύπρο, ὅτι ὁ Γκάντι γιὰ τὶς Ἰνδίες, ὁ Νάσσερ γιὰ τὴν Αἴγυπτο, ὁ Γκρούμαχ γιὰ τὴν Γκάνα.

Ὁ θάνατος τοῦ Προέδρου Μακαρίου ἀποτελεῖ τὸ τέλος μιᾶς ὀλόκληρης ἱστορικῆς περιόδου γιὰ τὴν Κύπρο. Μιᾶς περιόδου πού ἔχει τὶς ρίζες τῆς στὸν ἀντι-ἀποικιακὸ ἀγώνα, περᾶ μέσα ἀπὸ τὴν ἡμιανεξαρτησία, τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ γιὰ νὰ περάσῃ τὶς τελευταῖες τῆς φάσεως μέσα στὸν ἀγώνα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἐνάντια στὴν κατοχὴ καὶ τὴν ὀλόπλευρη ἐπίθεση τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ.

Ὁ Πρόεδρος Μακάριος ἀπὸ νωρὴς ἔγινε στόχος τῶν ἀπροκάλυπτων ἐπιθέσεων τοῦ Ἀμερικάνικο ἱμπεριαλισμοῦ γιατί θέλησε νὰ κρατήσει τὴν Κύπρο μέσα στὸν ἀδέσμευτο χῶρο καὶ νὰ τῆς δώσῃ τὸν ρόλο κἀποιο κρῖκου συνένοσης καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῆς Ἀσίας, τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀφρικῆς καὶ γιὰ τὴν ἐπιμονὰ ἀρνήθηκε τὴν ὑποταγὴ τῆς Κύπρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς στὰ στρατηγικὰ συμφέροντα τοῦ ΝΑΤΟ καὶ τῆς Ἀυτικῆς συμμαχίας.

Σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ ρόλος τοῦ Μακαρίου ἦταν καθοριστικὸς. Ἦταν ὁ ρόλος τοῦ ἰσορροπητῆ στὴ λαυθάνουσα σύγκρουση τῶν βασικῶν κοινωνικῶν δυνάμεων στὴν Κύπρο, τῆς οικονομικῆς ὀλιγαρχίας καὶ τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ἐνας ρόλος πού ἂν στὴν προπραξικοπηματικὴ περίοδο ἔχε εὐνοηθεῖ ἀπὸ τὶς συνθήκες, μετὰ τὸ πραξικόπημα ἔγινε δυνατὸς μὲ τὸ

τεράστιο κύρος τῆς προσωπικότητάς τοῦ Προέδρου.

Μὲ τὸν θάνατο τοῦ Μακαρίου δημιουργεῖται ἕνα τεράστιο δυσαναπλήρωτο κενό. Ἐνα κενὸ πού εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀναπληρωθῇ ἀπλᾶ ἀπὸ μιὰ προσωπικότητα. Ἐνα κενὸ πού ἡ οικονομικὴ ὀλιγαρχία ἐτοιμάζεται νὰ γεμίσει μὲ τὶς ἀτόφιες ταξικὲς τῆς δυνάμεις, μὲ κάθε τρόπο, γιὰ νὰ μπόρῃ νὰ ἐπιβληθῇ πλήρως πάνω στὸν Κυπριακὸ λαό, γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἔτσι ὅχι μόνο τὰ συμφέροντα τῶν οικονομικῶν τῆς συμμαχίας καὶ προστατῶν τοῦ διεθνοῦς ἱμπεριαλισμοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ δικά τῆς.

Ἡ συνέχιση τοῦ ἀγώνα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ μπορεῖ μόνο νὰ γίνῃ δυνατὴ ἂν σφρηλατηθῇ μιὰ γνήσια ἀντι-ἱμπεριαλιστικὴ ἐνότητα μὲ βάση ἕνα ἀγωνιστικὸ πρόγραμμα, πού ν' ἀνταποκρίνεται στὶς ἀνάγκες καὶ ὅχι στοὺς ἐκδιασμούς τῆς οικονομικῆς ὀλιγαρχίας.

Προσπάθειες γιὰ τὴν δημιουργία μιᾶς προσωπικότητάς πού νὰ παίξῃ τὸν ρόλο πού ὁ Μακάριος μπόρεσε νὰ παίξῃ θάταν ἀναπόφευκτα βραχύβιες καὶ θ' ἀποτελοῦσαν τὴν γέφυρα πού ἀναζητᾷ ἡ οικονομικὴ ὀλιγαρχία, δεδομένου ὅτι οἱ νέες συνθήκες δὲν εὐνοοῦν τὴν ἐπανάληψη μιᾶς ὑπερταξικῆς προσωπικότητάς ὅπως ἦταν ὁ Μακάριος.

Ἡ Σοσιαλιστικὴ Νεολαία ΕΔΕΝ καλεῖ τὴν Κυπριακὴ νεολαία νὰ πυκνώσῃ τὶς γραμμές τοῦ λαϊκοῦ κινήματος καὶ ν' ἀγωνιστεῖ γιὰ τὴν δημιουργία τῶν προϋποθέσεων γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἐνάντια στὸν ἱμπεριαλισμό.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Γραμματεία τῆς Σοσιαλιστικῆς Γραμματείας ΕΔΕΝ.

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΓΓΟΙ

Ο ΚΛΙΦΦΟΡΝΤ

Ὁ κ. Κλιφφορντ φεύγοντας ἀπὸ τὴν Κύπρο ὕστερο ἀπὸ τὸν ἐνταφιασμὸ τοῦ Προέδρου Μακαρίου δήλωσε πῶς θὰ ἐρθεὶ στὴν Κύπρο σὰν μεσολαβητὴς μόνο ἂν τὸν καλέσουν.

Ὁ κ. Κλιφφορντ μεσολάβησε μιὰ φορὰ καὶ τ' ἀποτέλεσμα εἶναι γνωστὰ, γιὰ δευτέρη μεσολάβηση θέλει καὶ πρόσκληση.

Ἄπό ποιόν;

Ὁ λαὸς βροντοφώνησε χιλιάδες φορές:

ΟΧΙ ΣΤΟΥΣ ΑΥΤΟΚΛΗΤΟΥΣ ΜΕΣΟΛΑΒΗΤΕΣ, ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟ.

Ο ΜΕΣΣΙΑΣ

Ὁ θάνατος τοῦ Μακαρίου βρῆκε τὴν

δεξιὰ χωρὶς ἡγεσία. Ὅσοοι διάφοροι ἐπίδοχοι ἡγέτες ἐμφανίζονται δεξιὰ — δεξιὰ ἀπὸ προσκῆνιο σὰν οἱ μεσσίες τῆς ἐνοποίησης ὄλων τῶν δεξιῶν. Ὁ Κυπρινοῦ εἶναι ἀνίκανος, ὁ Κληρίδης εἶναι ἔοφλημένος, ποῖος ὀνομαίνει;

Ο ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Πολὺ ἀνησυχῆσε ὁ ἐχέφρων καὶ ἐθνικόφρων λαὸς στὸ ἀγγελμα τῆς καρδιακῆς κρίσης τοῦ κ. Παπαδόπουλου. Γιὰ εἰκοστέσσερες ὥρες ἡ ἀγωνία μας ἦταν μεγάλη γιὰ νὰ μετατραπῇ σὲ ὀπέρωντ εὐτυχία μόλις διαβάσαμε στὶς ἐφημερίδες ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ ἀπλή ὑπερκόπωση.

ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΚΑΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Συμμερίζομαι τὶς ἀνησυχίες τοῦ κ. Ἀλ. Κωνσταντινίδη γιὰ τὴν κατάσταση τῆς ἀριστερᾶς στὴν Κύπρο. Ἡ ὑποταγὴ τῆς στὸ ἐκκλησιαστικὸ κεφάλαιο καὶ τὸ κατεστημένο, ἡ ὑποστήριξη θεοκρατικῶν θεσμῶν καὶ ἄλλα παρόμοια ἀνεξήγητα, μὲ τὴν μαρξιστικὴ μέθοδο, πράγματα δικαιολαγημένα προκαλοῦν ἀναστάτωση στὴν ἐπαναστατικὴ σκέψη τοῦ κ. Κωνσταντινίδη πού πιστὸς στὶς ὑποθήκες τῶν μεγάλων θεωρητικῶν τῆς ἐπανάστασης, ἔγινε ὁ θεωρητικὸς τῆς μόνης ἐπανάστατικῆς τάξης πού ὑπάρχει στὴν Κύπρο τῆς οικονομικῆς ὀλιγαρχίας.

Το Καρφι

η εξέλιξη του εργατικού κινήματος και συγχρονα προβλήματα του σοσιαλισμού

Η ΤΡΙΤΗ ΔΙΕΘΝΗΣ

Η ιστορία της Τρίτης Διεθνούς είναι ένα τεράστιο θέμα που έχει άμεση σημασία σε μία εξήγηση και κατανόηση του σημερινού Σοσιαλιστικού Κινήματος.

Είδαμε πώς ο Λένιν έκαμψε μία προσπάθεια το 1914 στο Ζίμερβαλτ να αναζωογονήσει τη Δεύτερη Διεθνή με μόνο τα επαναστατικά σοσιαλιστικά σοσιαλιστικά κόμματα της αποκλείοντας τελείως τη σοσιαλδημοκρατική και ρεφορμιστική τάση. Δέν το κατάφερε τότε. Το πέτυχε τόν Μάρτη του 1919 και μετά από τη Ρώσικη επανάσταση. Η ίδρυση της Τρίτης ή Κομμουνιστικής Διεθνούς, όπως λέγεται, θεωρήθηκε από τόν Λένιν σαν ένα γεγονός εξίσου σημαντικό με τήν ίδια τήν Οκτωβριανή επανάσταση. Για τόν Λένιν ή Τρίτη Διεθνή ήτα ντό όργανο τό όποιο θα προωθούσε και θα συντόνιζε τήν επανάσταση στην διοργανωτικά ανεπτυγμένη Εύρώπη ή όποια επανάσταση, κυρίως στην Γερμανία ήταν απαραίτητη για τήν επιβίωση και επιτυχία της Ρωσικής.

Έχει μεγάλη σημασία, λοιπόν, να κοιτάξουμε τις θεωρητικές αρχές και τούς στόχους της Τρίτης Διεθνούς, όπως εξεφράστησαν τότε από τόν Λένιν και τόν Τρότσκι. Κάνοντας αυτό θα μπορέσουμε και να συγκρίνουμε τό ρόλο που έπαιξε στα είκοσι της χρόνια ή Κομμουνιστική Διεθνή, επίσης μετά από τό θάνατο του Λένιν, με τό ρόλο που αρχικά είχε ιδρυθεί για να παίξει. Αυτό, διότι, μετά από τό Τέταρτο Συνέδριο της τό 1922, ή Τρίτη Διεθνή έγινε καθαρά ένα όργανο του Ρωσικού Κομμουνιστικού Κόμματος — μία

αντανάκλαση του ίδιου αυτού κόμματος και της συγκεντρωτικής του δομής.

Τό πρώτο συνέδριο έγινε στο Κρεμλίνο μέσα σε μία ατμόσφαιρα σχετικά μεγάλης αισιοδοξίας για τό παγκόσμιο επαναστατικό κίνημα. Η Εύρώπη τό 1919 βρισκόταν σε μία κατάσταση αναταραχής. Ο καπιταλισμός βρισκόταν σε μία βαθειά οικονομική και κοινωνική κρίση. Μαζικές απεργίες γίνονταν στην Γερμανία, Ιταλία, Αυστρία και Ούγγαρια. Οι Μπολσεβίκοι έλέπαν πολύ σύντομη τήν κατάληψη της εξουσίας από τις μάζες σε σχεδόν όλη τήν Εύρώπη. Τό πρώτο συνέδριο όμως της Κομμουνιστικής Διεθνούς ήταν μία καθαρή ρώσικη πρωτοβουλία και τό μόνο μαζικό κομμουνιστικό κόμμα που αντιπροσωπεύονταν στο συνέδριο ήταν αυτό της Ρωσίας. Τα Κομμουνιστικά Κόμματα Γερμανίας (Σπάρτακουσ) Ούγγαρίας και Αυστρίας δέν ήταν ακόμα μαζικά. Τα άλλα κόμματα και όργανώσεις από τήν Εύρώπη ήταν πολύ μικρά. Κυριαρχούσε σε όλες τις αποφάσεις και συζητήσεις τό Ρωσικό κόμμα. Η Ρόζα Λούξεμπουργκ που είχε φονευθεί λίγο πριν τό Μάρτη του 1914 είχε εκφραστεί ένάντια στην ίδρυση της Τρίτης Διεθνούς — μέχρι τή νδημιουργία πολλών μαζικών κομμουνιστικών κομμάτων που θα λάμβαναν μέρος.

Οι αρχές της Διεθνούς καθορίστηκαν και συντάχθηκαν από τόν Λένιν και τόν Τρότσκι. Σκοπός της Διεθνούς ήταν ή καταστροφή των αστικών κοινοβουλευτικών κρατών, ή κατάργησης της ιδιωτικής περιουσίας και ή εγκαθίδρυση της δικτατορίας του

προλεταριάτου σε όλη τήν Εύρώπη. Μόνο όταν οι μαζικές όργανώσεις και ή εργατική τάξη είχαν απεριόριστη συμμετοχή στις εξουσίες του κράτους θα μπορούσε να αρχίσει ένας σταδιακός μαρσαμός του κράτους που θα οδηγούσε στην τελική εξαφάνισή του και στην πραγματική ισότητα και ελευθερία.

Ο Τρότσκι που έγραψε τό «Μανιφέστο της Κομμουνιστικής Διεθνούς στους Έργάτες του Κόσμου» κατηγορήσε τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα της Γερμανίας, Γαλλίας και Αγγλίας που είχαν μείνει στην Δεύτερη Διεθνή. Τα αποκάλυψε σοσιαλ-σιωλινιστικά και όργανα του αστικού κράτους που πρόδωσαν τό προλεταριάτο. Έκανε μία σφοδρή επίθεση κατά της Δεύτερης Διεθνούς.

Στό δεύτερο συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς υπήρχαν πιά πολλοί αντιρροσσωποι και ένα σημαντικό ποσοστό του Ευρωπαϊκού Έργατικού κινήματος αντιπροσωπεύονταν. Έκτός από τα κομμουνιστικά κόμματα και όργανώσεις ο Λένιν είχε κα-

ταφέρει να τραβήξει και αντιπροσώπους, με συμβουλευτικά δικαιώματα στο συνέδριο, από μαζικά σοσιαλιστικά κόμματα όπως τό Ιταλικό, τό Ανεξάρτητο Γερμανικό Σοσιαλιστικό Κόμμα και τό Γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα. Επίσης άλλες προοδευτικές όργανώσεις από τήν Αγγλία, Σκανδινα-

λη τα διάφορα κομμουνιστικά κόμματα. Τό μοντέλο πάνω στο όποιο θα βασίζονταν ή παγκόσμια αυτή κομμουνιστική όργανωση ήταν τό Κομμουνιστικό Κόμμα της Ρωσίας, και θα λειτουργούσε βάση των αρχών του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού. Η Έκτελεστική Γραμματεία της Διεθνούς είχε τεράστιες εξουσίες όπως είχε και τό κόμμα της χώρας στην όποια θα βρισκόταν ή Γραμματεία. (Ο Λεβί που έγινε ο αρχηγός του Γερμανικού Κομμουνιστικού Κόμματος μετά τό θάνατο του Λίβνεχτ και της Λούξεμπουργκ ζήτησε να μεταφερθεί ή βάση της Γραμματείας στη Γερμανία).

Ο Λένιν και ο Ζινόβιεφ σύνταξαν τούς κανονισμούς για τήν αποδοχή νέων μελών στη Διεθνή. Απαραίτητο προσόν για κάθε κόμμα που ήθελε να γίνει μέλος ήταν μία οργανωτική δομή παρόμοια με τό Ρωσικό Κομμουνιστικό Κόμμα. Επίσης υπήρχαν όροι για τήν κάθαρση σοσιαλδημοκρατικών στοιχείων από αυτά τα κόμματα. Δηλαδή τα κόμματα μέλη θα έπρεπε να ήταν οργανωμένα με ένα τρόπο, νόμιμα και παράνομα, παρόμοιο με τήν όργανωση που είχαν οι Μπολσεβίκοι και που είχε φτιάξει ο ίδιος ο Λένιν.

***

Έν τώ μεταξύ τό μη κομμουνιστικό σοσιαλιστικό κίνημα ήταν διασπασμένο σε δύο ομάδες κομμάτων στην Εύρώπη. Υπήρχαν τα καθαρά ρεφορμιστικά κόμματα της Δεύτερης Διεθνούς και μία άλλη ομάδα κομμάτων που είχαν φύγη από αυτή αλλά δέν ανήκαν στην Κομμουνιστική. Σ' αυτή τήν ομάδα υπήρχαν τό Αγγλικό Ανεξάρτητο Έργατικό Κόμμα, τό Ανεξάρτητο Γερμανικό Σοσιαλιστικό Κόμμα και τό Έλβετικό Σοσιαλιστικό Κόμμα. Αυτή ή τρίτη ομάδα κομμάτων μαζί με Γάλλους σοσιαλιστές (τό Λονκέ) Ρώσους (Μενσεβίκους — Μαρτόβ) και άλλους που δέν ανήκαν στη Δεύτερη ήττη στην Τρίτη Διεθνή προσπάθησαν να ξαναενώσουν τό σοσιαλιστικό κίνημα. Οι διαφορές όμως μεταξύ των κομμάτων της Δεύτερης και Τρίτης Διεθνούς στο συνέδριο του Βερολίνου τό 1922 όπου βρέθηκαν αντιπρόσωποι για πρώτοι φορά από τό 1914 από όλα τα σοσιαλιστικά κόμματα ήταν τεράστιες. Τό αποτέλεσμα ήταν πώς τό 1923—24 ή «Δύσμεση Διεθνή», όπως αποκαλούσαν τα κομμουνιστικά κόμματα τήν όργανωση των κομμάτων που δέν ανήκαν στην Δεύτερη, ενώθησε με τα κόμματα της Δεύτερης και έγινε ή Έργατική και Σοσιαλιστική Διεθνή. Διάδοχος αυτής της Διεθνούς είναι ή σημερινή Σοσιαλιστική Διεθνή.

Συνεχίζεται

ΚΑΘΕ ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ

ΟΙ ΕΠΙΓΟΝΟΙ

ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ συχνά στην ιστορία, όταν πεθαίνει μία μεγάλη πολιτική προσωπικότητα, να βγαίνουν στην επιφάνεια διάφοροι επίγονοι — συνεργάτες κατά καιρούς του εκλιπόντος — για να διεκδικήσουν τήν εξουσία.

Έτσι και ή Κύπρος δέν αποτέλεσε εξαίρεση. Οι διάφοροι επίγονοι άρχισαν να προβάλλονται — δειλά-δειλά στην αρχή, έντονότερα, σίγουρα, με τήν πάροδο του χρόνου — για να σώσουν όλοι τόν τόπο. Τα βασικά χαρακτηριστικά των προσπαθειών τους είναι: (α) οι παρασκηνιακές διαβουλεύσεις, (β) οι αλληλοκατηγορίες, προς τό παρόν, στο επίπεδο των ψιθύρων, (γ) ή προσπάθεια να εμφανιστεί ο ένας πιά μακαρισκός από τόν άλλο.

Βέβαια όλοι προέρχονται από τό τιμημένο στρατόπεδο της δεξιάς, που, για τόσα χρόνια, κατάφερε να χειριστεί τό Κυπριακό με τόσο άριστοτεχνικό τρόπο, ώστε, σήμερα, να μη διατρέχουμε κανένα σοβαρό κίνδυνο.

Όλοι είναι πατριώτες, άξιοι, αυνετοί, ρεαλιστές και σέβονται τό λαό: Πρό πάντων τό τελευταίο. Χρόνια τώρα έχουν εξασκηθεί στην απόδοση σεβασμού προς τό λαό, γι' αυτό δέν θέλουν να του χαλούν τήν ήσυχία και έτσι δέν του λένε τίποτα. ΈΕ άλλου, άξιοι

αυτοί, θα καταφέρουν όπως και στο παρελθόν να λύσουν όλα τα προβλήματα εξίσου καλά, χωρίς να άνησυχούν τό κοσμάκη.

Υπάρχει, όμως κ' ένας άλλος παράγοντας στο όλο θέμα: Η Μητέρα Πατρίδα. Τελευταία ή ελληνική κυβέρνηση δήλωσε πώς δέν πρόκειται καθόλου ν' αναμνηθεί στο ζήτημα της διαδοχής. Εύτυχώς που έγινε ή δήλωση. Γιατί ή σπήλη τούτη ήταν με τήν έντύπωση πώς θα υπήρχε άνάμιξη. Έτσι, τώρα δέν υπάρχει τέτοιος κίνδυνος.

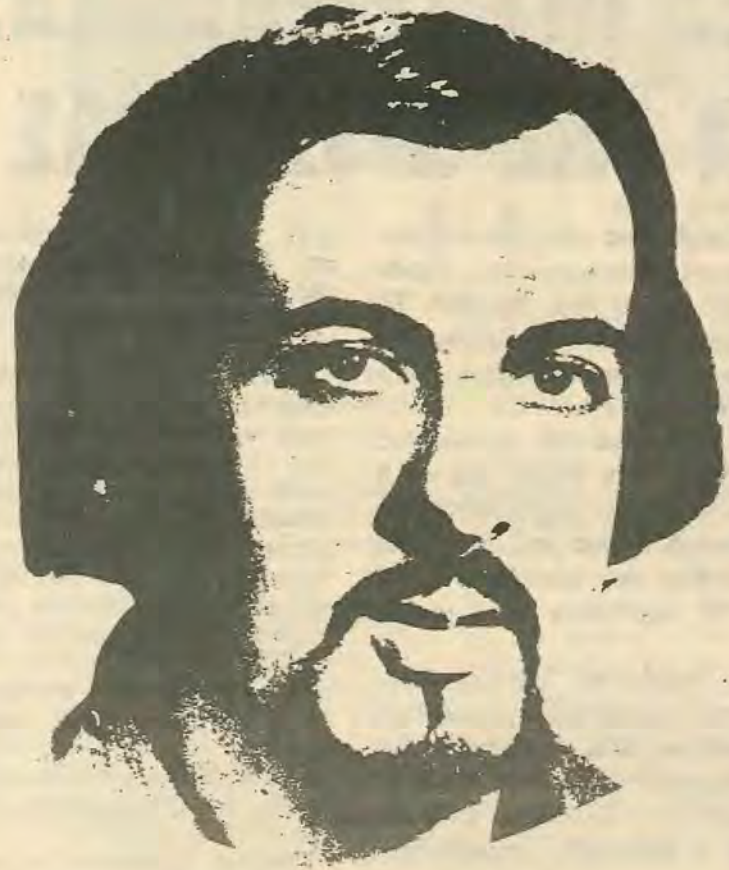
Άκάθεκτοι λοιπόν χωρίς κανένα εμπόδιο. Άκόμο και στις αρχιεπισκοπικές εκλογές. Βέβαια ο Χρυσάνθος λέει ότι τόν άπειλούν κάποιοι (χωρίς να λέει ποιοί). Νομίζω πώς οι ύπομηψιοι πρέπει να κατεβάσουν στους πιστούς τό πρόγραμμά τους. Να πούν για παράδειγμα τί σκοπό έχουν όσον άφορά τις εκκλησιαστικές περιουσίες.

Τά πράγματα είναι, σίγουρα, ακόμα αρκετά άδέβαιο και ρευστά, φλού που λένε. Μπονουμε όμως σε μία εποχή αρκετά ένδιαφέρουσα. Και ένα πράγμα είναι βέβαιο προς τόν παρόν: Η σπήλη τούτη δέν θα θρίσκει δυσκολίες στην επιλογή θεμάτων.

Ο ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΟΣ

30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 74. Ο ΛΑΟΣ ΤΡΑΓΟΥΔΑ ΤΟΝ ΔΩΡΟ 30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 77. ΟΙ ΝΕΟΙ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΤΟΝ ΔΩΡΟ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Μεθαύριο Κυριακή 28 Αυγούστου '77 θα γίνει στην Ίερν Άρχιεπισκοπή Λευκωσίας το μνημόσυνο του αγωνιστή

ΔΩΡΟΥ ΛΟΪΖΟΥ

Έπιμνημόσυνο λόγο θα εκφωνήσει ο Πρόεδρος της ΕΔΕΚ Δρ. Βάσος Λυσσαρίδης. Τριώγειο θα τελεσθεί στον τάφο του Δώρου μετά το τέλος του μνημοσύνου όπου θα μιλήσει ο Κ.Ο.Γρ. της ΕΔΕΝ συν. Κώστας Χαραλαμπίδης

Δ.Ν.Δ. ΛΟΪΖΟΥ: Θα σταθούμε συνεχιστές

Σύντροφοι,
Πάνε τρία χρόνια από την βολοφονία του αγωνιστή θα-σκάλου μας Δώρου Λοΐζου.
Πάνε τρία χρόνια από τότε που τα δολοφονικά όπλα του φασισμού, δρώντας ανένδοτα κάτω από το μεταπρα-
ξικοπηματικό καθεστώς, στράφηκαν ενάντια στον Πρόεδρο της ΕΔΕΚ Δρα Βάσο Λυσσαρίδη και σκότωσαν τον ποιητή, τον δραματιστή της ανθρώπινης Λευτεριάς, τον ιδεολόγο σύντροφο Δώρο Λοΐζου. Νόμισαν ότι με το να σκο-
τώσουν τον Βάσο Λυσσαρίδη ή τον Δώρο κατάφεραν να εμποδίσουν το ξάπλωμα των ιδεών και δραματισμών τους. Σκοτώνοντας τον σύντροφο Δώρο Λοΐζου οι γνωστοί «αγνώστοι» δολοφόνοι του, σίγουροι ότι πέτυχαν τον σκοπό τους, κρύφτηκαν πάλι κά-
τω από τον μανδύα της μεταπραξικοπηματικής «νομιμότητας» και άρχισαν εντονότερες προσπάθειες για την ολοκλήρωσή των σχεδίων τους την στιγμή που ο Τούρκος εισβολέας είχε κάτω από την κατοχή του την μισή Κύπρο, την ίδια εκείνη στιγμή που ο λαϊκός πόθος και η όργη ήταν διάχυτα παντού.

Η ΕΔΟΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΩΡΟ

Στις 30 Αυγούστου 1977, κλείνουν τρία χρόνια από τότε που ο Δώρος Λοΐζου έπεσε θύμα της ιμπεριαλιστικής, φασιστικής θηριωδίας. Ο φασισμός στη προσπάθειά του να καταστρέψει κάθε τι το προοδευτικό στο τόπο μας εφάρμοσε τη μέθοδο των δολοφονιών για να επιβάλει στον Κυπριακό λαό τα δικά του φασιστικά σχέδια.

Με τη δολοφονία του Δώρου πίστεψαν ότι μπορούσαν να δυνάτουν το κίνημα. Όμως γελάστηκαν. Οι ιδέες δεν δολοφονούνται. Οι ιδέες παραμένουν αθάνατες και δ' αγώνας ενάντια στο φασισμό και των ιμπεριαλισμό, ο δ' αγώνας ενάντια στα ξενοκίνητα σχέδιά τους συνεχίζεται. Γελάστηκαν ακόμα, γιατί αντί το κίνημα να αδυνατίσει, δυνάμωσε.

Σήμερα τρία χρόνια μετά την δολοφονία του σύντροφου Δώρου, εμείς σαν νεολαία που φέρει το όνομά του, ανανεώνουμε τον όρκο που δώσαμε πως θα σταθούμε συνεχιστές των δραματισμών του και των αγώνων του μέχρι τη νίκη!

25.8.77

Στις 30 Αυγούστου 1974 γινόταν η απόπειρα δολοφονίας του Προέδρου του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ, Βάσου Λυσσαρίδη και έπεφτε νεκρός ο σύντροφος Δώρος Λοΐζου, μέλος του Πολιτικού Γραφείου του Κόμματος και Κεντρικός Οργανωτικός Γραμματέας της Σοσιαλιστικής Νεολαίας ΕΔΕΝ.

Η απόπειρα και δολοφονία έγιναν ακριβώς την περίοδο του μεταπραξικοπηματικού καθεστώτος όπου οι ιμπεριαλιστές και οι συνταγματικοί ντόπιοι πράκτορές τους χρειάζονταν το πνίξιμο κάθε αγωνιστικής διάθεσης μέσα στο λαό, για να προχωρήσουν εύκολα στην νομιμοποίηση των τετελεσμένων. Και η ΕΔΕΚ με την ΕΔΕΝ ήταν οι δυνάμεις που στήσαν εκείνες τις μέρες άμυχοχρητο αγώνα για να μην περάσουν τα σχέδια του Ιμπεριαλισμού για διχοτόμηση που προώθησε η προδοτική πολιτική του μεταπραξικοπηματισμού με την διαδικασία της ανταλλαγής αχμαλώτων, τη δημιουργία ήττοπείας και τη διατήρηση της φασιστικής κυριαρχίας της ΕΟΚΑ με την τρομοκρατία του λαού για να βρούμε προσηλίματα και να δικαιολογή τη πολιτική του ερασιμωδίου.

Η ΕΔΕΚ όμως δεν άφησε να φτωχάει ο λαός. Πληροφορούσε τον λαό. Ανάγερτο το κλίμα που βόλεε να δημιουργήσει το καθεστώς και αντιπαρόθεσε αγωνιστική διάθεση. Χαλούσε τα σχέδια. Με άποκρούφωμα στις 15 Αυγούστου, στη περιόδο της σύσκεψης της πολιτικής ηγεσίας του τόπου, όπου υπήρξε για την Κύπρο και το κίνημα καθοριστική, για τις μετέπειτα εξελίξεις, η τοποθέτηση της ΕΔΕΚ.

Γνωστά τα γεγονότα. Το Κόμμα, μέσω του Προέδρου του όπως τον είχε εξουσιοδοτήσει προηγουμένως παράνομη συνεδρία του Πολιτικού Γραφείου, αντιμετώπιζε μέσα στη σύσκεψη στο κλίμα υποχώρησης που καλλιε-

γούσε ο κ. Κληρίδης, και ματαίωσε την πλήρη υποταγή και την πορεία για υπογραφή των τετελεσμένων. Δεν σώπασε η ΕΔΕΚ παρά την παρουσία και δεκάδων ΕΟΚΑδίων όπλοφόρων στη σύσκεψη. Έκφρασε τη λαϊκή θέληση. Ένημέρωσε πιο ύστερα το λαό και βοηθούσε τη σημετωχτή του στις εξελίξεις. Δινόταν άλλη πορεία στα πράγματα και δυσκόλευε το ξεπούλημα.

Γι' αυτό μετά 15 μέρες στές 30 Αυγούστου τα ατόματα στράφηκαν ενάντια στην ΕΔΕΚ που άποτελούσε το εμπόδιο. Δεν κατάφεραν να δολοφονήσουν τον Βάσο Λυσσαρίδη. Δεν πέτυχαν τα σχέδιά τους. Σκοτώθηκε όμως ο αγωνιστής και ποιητής Δώρος Λοΐζου.

Σήμερα 3 χρόνια μετά τη δολοφονία ο δολοφόνος κυκλοφορούν ακόμα ελεύθεροι και η πορεία προς την ξενυχτισμό του εγκλήματος μακραίνει. Έμεις θα πιέζουμε και θα απαιτούμε προς πλήρη διελεύκωση μέχρι που να αποκαλυφθεί κι ο τελευταίος συνεργός του εγκλήματος. Ο Δώρος τραγουδιέται σήμερα από το λαό και έγινε σύμβολο αγώνα και αντίστασης. Σήμερα, τρία χρόνια μετά μπροστά στές νέες πολιτικές εξελίξεις και δεδομένα η πορεία δεν πρέπει να είναι άλλη από την συνέχιση του αγώνα που πρέπει να καθοδηγεί η ίδια η κληρονομιά του Δώρου. Μια κληρονομιά που σήμερα επιβάλλει και πάλι να μην υποταχτούμε στους στόχους της οικονομικής ολιγαρχίας που προετοιμάζεται να αναρχηθεί στην εξουσία.

ΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ ΕΙΝΑΙ ΑΚΟΜΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ

● Από την ενώπιόν μου μαρτυρία είμαι τη γνώμης ότι πράγματι δεν έγιναν αϊ ένδεδειγμένοι έρευναι διά την διαλεύκανσιν του έγκλήματος». Α. Ίαωννίδης ο θανατικός άνακριτής 30.6.1975.

Ο ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΔΕΚ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΔΩΡΟΥ ΛΟΪΖΟΥ

Μου είναι δύσκολο να μιλήσω για τον Δώρο Λοΐζου. Άλλωστε η ζωή του, το έργο του και ο θάνατός του μιλούν γι' αυτόν. Τον Δώρο της ανθρωπιάς και της ανθρωπότητας, τον Δώρο το λεύτερο και της λευτεριάς. Το Δώρο του αγώνα και της αγάπης, τον Δώρο της Δημοκρατίας και της αντίστασης. Τον Δώρο της ανίκητης ζωής και του νικημένου θανάτου. Τον Δώρο που φυτεύτηκε στην πλατεία «Δώρου Λοΐζου» για να καθοδηγεί κάθε μελλούμενη γενιά πως καλύτερα «να ρβνει τα μαλλιά κανείς πίσω, να φορεί το ματωμένο πρόσωπο ανάποδα και να διαλαλεί ψωμί και λευτεριά» παρά να νονατίζει για να οικονομήσει μια χρονική στάλα ζωής.

Ο Δώρος τραγουδά μέσα απ' αυτό το βιβλίο. Ο Δώρος τραγουδά άθάνατος μέσα στους δρόμους και στις πλατέες της Λευκωσίας ένα τραγούδι που τ' άκουσι ολάκαιρη ή ανθρωπότητα.

ΟΙ ΙΔΕΕΣ ΔΕΝ ΔΟΛΟΦΟΝΟΥΝΤΑΙ

Το μεταπραξικοπήμα και ο «Πρόεδρος» κ. Κληρίδης προειδοποιούσε τον Βάσο Λυσσαρίδη πως κινδύνευε. Όχι για να τον προφυλάξει, γιατί τότε θα λάμβανε μέτρα για την ασφάλειά του που δεν έλαβε, αλλά για να τον κάνει να σωπάσει. Και δεν σώπασε ο Πρόεδρος της ΕΔΕΚ. Και η σίγουρη λύση ήταν πια να φιωώσουν με την θια τη φωνή του λαού. Και στράφηκαν τα ατόματα όπλα κατά του Βάσου Λυσσαρίδη. Οι δολοφόνοι καλυμμένοι πίσω από σίγουρες πλάτες, με άνεση, χωρίς κομμία προφύλαξη άδειασαν τις σφαιροθήκες τους. Κάποιος «αγνώστος» άνώτερος άρχισαν να ειδοποιούν, γεμάτοι χαρά, τα Ίένα πραχτορεία ειδήσεων, πως ο Λυσσαρίδης είναι νεκρός.

Σε πείσμα όμως των ιμπεριαλιστών και των ντόπιων παχτόρων τους ο Βάσος Λυσσαρίδης επέζησε. Δεν σκοτώθηκε. Δεν κατάφεραν να δολοφονήσουν την έκφραση της λαϊκής θέλησης. Για ν' άκούσουσι ύστερα από λίγο άνυπόταχτη τη φωνή του, και για να τον δοΐν με ένα ματωμένο πουκάμισο, να διαλαλεί πως «Ζούμε, πολεμούμε για τη λευτεριά, πως οι ιδέες δεν δολοφονούνται, πως ο αγώνας συνεχίζεται».

● «Δεν Ίέρω τι θέλει να κάνει η Βουλή. Ίέρω πως υπάρχει ένα τεράστιο πολιτικό ήθικό θέμα. Ίέρω πως πρέπει να ζητηθεί η τιμωρία εκείνων που ευθύνονται για άνεπίτρεπτο τρόπο έρευνας, όπως διαπιστώθηκε και άπό τον θανατικό άνακριτή. Ίέρω πως πρέπει επί τελους να γίνουσι ουσιαστικές έρεΐνες και να προσαχθούν μπροστά στη δικαιοσύνη οι γνωστοί άγνωστοί δολοφόνοι κι οι γνωστοί άγνωστοί οργανωτές της δολοφονίας». Βάσος Λυσσαρίδης. Άπό την άγόρευση στη Βουλή. (9.3.76)

ΟΤΑΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΑΝ ΤΟΝ «ΛΕΥΤΕΡΟ»

Το «τραγούδι του Λεύτερου», το τραγούδι του Δώρου, έγινε τραγούδι του λαού. Έγινε έκφραση των αντιιμπεριαλιστικών αισθημάτων και έκδήλωση της αγωνιστικής διάθεσης του λαού.

Ο «Λεύτερος» διεγείρει την νεολαία που διαδηλώνει με συνθήματα βγαλμένα μέσα από τους στίχους του ποιητή. Ο λαός τραγουδά τον Δώρο. Ζωντανεύει τον Δώρο. Και η λαϊκή συνείδηση έστησε το δικαστήριο που δεν κατάφεραν να στήσουν οι νόμοι του κράτους. Και καταδίκασε τους δολοφόνους σε ισόβια λαϊκή περιφρόνια.

Ο λαός τραγουδά τον Δώρο. Γι' αυτό δεν έφυγε. Και κάποιος φοβήθηκαν. Σε κάποιους προκαλούσε άκόμα εφιάλτες. Και θέλησαν να τον δολοφονήσουν ξανά: Κλείνει αυτές τις μέρες ένας χρόνος από τότε που οι γλοιώδεις ντόπιοι υποταχτικοί της Αμερικανικής Πρεσβείας θέλησαν να απαγορεύσουν το «τραγούδι του Λεύτερου» και σταμάτησαν τη μετάδοσή του από το ΡΙΚ. Η δικαιολογία ήταν πως «υποκινεί σε πράξεις βίας». Όταν δηλαδή τραγουδιέται η διάθεση του λαού για αντίθεση στα ιμπεριαλιστικά σχέδια, αυτό λέγεται «βία» και δικάζεται ποινικά...

Η απαγόρευση προκάλεσε αισθημάτων όργης μέσα στο λαό, και η αντίδραση της Σ.Ν. ΕΔΕΝ, και πολλών άλλων κλειρών έπως και προσωπικές επιστολές διαμαρτυρίας δεν επέτρεψαν την μονοκοπίωση της απαγόρευσης. Σε λίγες εβδομάδες άκούσαμε ξανά τον «Λεύτερο». Όμως

Άπό μεθαύριο Κυριακή μέχρι την Τρίτη 30 Αυγούστου θα υπάρχει κατάθεση στεφάνων στην πλατεία που δολοφονήθηκε ο Δώρος. Η πλατεία του Δώρου θα γεμίσει λουλουδία όπως αυθόρμητα γίνεται κάθε χρόνο, όπως έγινε λίγα λεπτά μετά τις 9 το πρωί της δολοφονίας του.

Έπιμέλεια: Α. ΛΑΜΠΡΟΥ

«Έμεις θα τραγουδούμε το «Τραγούδι του Λεύτερου» ώσότου λευτερωθεί η Κύπρος, ώσότου λευτερωθεί η Παλαιστίνη, ώσότου λευτερωθούν οι μαύροι της Άφρικής, ώσότου λευτερωθούν οι λαοί της Λατινικής Άμερικης, ώσότου γτίσουμε τον κόσμο του Λεύτερου, του Δώρου».

Καταίνηση ποινικής της άγης υποστάσης του ανδρίπου.

Εδώ που οι μείεις τόσο ατόμισαν πως να εκφρασθαι άγιο με στίχους; Έτσι αρνήεις που κατένησα έτσι υμός κι αντικειμενικό εποκασίασιν αγήσιος, ορησιέσιος προχίτης τι να κάνω τα συναισθήματα, τι να κάνω τις μέξεις;

η εξέλιξη του εργατικού κινήματος και συγχρονα προβλήματα του σοσιαλισμού

Η ΤΡΙΤΗ ΔΙΕΘΝΗΣ

Η ιστορία της Τρίτης Διεθνούς είναι ένα τεράστιο θέμα που έχει άμεση σημασία σε μία εξήγηση και κατανόηση του σημερινού Σοσιαλιστικού Κινήματος.

Είδαμε πως ο Λένιν έκαμε μία προσπάθεια το 1914 στο Ζίμερβαλτ να αναζωογονήσει τη Δεύτερη Διεθνή με μόνο τα επαναστατικά σοσιαλιστικά σοσιαλιστικά κόμματα της αποκλειόντας τελείως τη σοσιαλδημοκρατική και ρεφορμιστική τάση. Δεν το κατάφερε τότε. Το πέτυχε τον Μάρτη του 1919 και μετά από τη Ρώσικη επανάσταση. Η ίδρυση της Τρίτης ή Κομμουνιστικής Διεθνούς, όπως λέγεται, θεωρήθηκε από τον Λένιν σαν ένα γεγονός εξίσου σημαντικό με την ίδια την Οκτωβριανή επανάσταση. Για τον Λένιν η Τρίτη Διεθνή ήταν το όργανο το οποίο θα προωθούσε και θα συντόνιζε την επανάσταση στην βιομηχανικά ανεπτυγμένη Εξωρόπη ή οποία επανάσταση, κυρίως στην Γερμανία ήταν απαραίτητη για την επίδωση και επιτυχία της Ρωσικής.

Έχει μεγάλη σημασία, λοιπόν, να κοιτάξουμε τις θεωρητικές αρχές και τους στόχους της Τρίτης Διεθνούς, όπως εξεφράστησαν τότε από τον Λένιν και τον Τρότσκι. Κάνοντας αυτό θα μπορέσουμε και να συγκρίνουμε το ρόλο που έπαιξε στα είκοσι της χρόνια η Κομμουνιστική Διεθνή, επίσης μετά από το θάνατο του Λένιν, με το ρόλο που αρχικά είχε ιδρυθεί για να παίξει. Αυτό, διότι, μετά από το Τέταρτο Συνέδριο της το 1922, η Τρίτη Διεθνή έγινε καθαρά ένα όργανο του Ρωσικού Κομμουνιστικού Κόμματος — μία

αντανάκλαση του ίδιου αυτού κόμματος και της συγκεντρωτικής του δομής.

Το πρώτο συνέδριο έγινε στο Κρεμλίνο μέσα σε μία ατμόσφαιρα σχετικά μεγάλης αισιοδοξίας για το παγκόσμιο επαναστατικό κίνημα. Η Εξωρόπη το 1919 βρισκόταν σε μία κατάσταση αναδρασμού. Ο καπιταλισμός βρισκόταν σε μία βαθειά οικονομική και κοινωνική κρίση. Μαζικές απεργίες γίνονταν στην Γερμανία, Ιταλία, Αυστρία και Ουγγαρία. Οι Μπολσεβίκοι βλέπουν πολύ σύντομη την κατάληψη της εξουσίας από τις μάζες σε σχεδόν όλη την Εξωρόπη. Το πρώτο συνέδριο όμως της Κομμουνιστικής Διεθνούς ήταν μία καθαρή ρώσικη πρωτοβουλία και το μόνο μαζικό κομμουνιστικό κόμμα που αντιπροσωπευόταν στο συνέδριο ήταν αυτό της Ρωσίας. Τα Κομμουνιστικά Κόμματα Γερμανίας (Σπάρτακους) Ουγγαρίας και Αυστρίας δεν ήταν ακόμα μαζικά. Τα άλλα κόμματα και οργανώσεις από την Εξωρόπη ήταν πολύ μικρά. Κυριαρχούσε σε όλες τις αποφάσεις και συζητήσεις το Ρωσικό κόμμα. Η Ρόζα Λούξεμπουργκ που είχε φονευθεί λίγο πριν το Μάρτη του 1914 είχε εκφραστεί ενάντια στην ίδρυση της Τρίτης Διεθνούς — μέχρι τη νδημιουργία πολλών μαζικών κομμουνιστικών κομμάτων που θα λάμβαναν μέρος.

Οι αρχές της Διεθνούς καθορίστηκαν και συντάχθηκαν από τον Λένιν και τον Τρότσκι. Σκοπός της Διεθνούς ήταν η καταστροφή των αστικών κοινοβουλευτικών κρατών, ή κατάρτησης της ιδιωτικής περιουσίας και η εγκαθίδρυση της δικτατορίας του

προλεταριάτου σε όλη την Εξωρόπη. Μόνο όταν οι μαζικές οργανώσεις και η εργατική τάξη είχαν απεριόριστη συμμετοχή στις εξουσίες του κράτους θα μπορούσε να αρχίσει ένας σταδιακός μαρξισμός του κράτους που θα οδηγούσε στην τελική εξαφάνισή του και στην πραγματική ισότητα και ελευθερία.

Ο Τρότσκι που έγραψε το «Μανιφέστο της Κομμουνιστικής Διεθνούς στους Εργάτες του Κόσμου» κατηγορήθηκε τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα της Γερμανίας, Γαλλίας και Αγγλίας που είχαν μείνει στην Δεύτερη Διεθνή. Τα αποκάλυψε σοσιαλ-σιωλινιστικά και όργανα του αστικού κράτους που πρόδωσαν το προλεταριάτο. Έκανε μία σφοδρή επίθεση κατά της Δεύτερης Διεθνούς.

Στο δεύτερο συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς υπήρχαν πιά πολλοί αντιπρόσωποι και ένα σημαντικό ποσοστό του Ευρωπαϊκού Εργατικού κινήματος αντιπροσωπευόταν. Εκτός από τα κομμουνιστικά κόμματα και οργανώσεις ο Λένιν είχε κα-

ταφέρει να τραβήξει και αντιπροσώπους, με συμβουλευτικά δικαιώματα στο συνέδριο, από μαζικά σοσιαλιστικά κόμματα όπως το Ιταλικό, το Ανεξάρτητο Γερμανικό Σοσιαλιστικό Κόμμα και το Γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα. Επίσης άλλες προοδευτικές οργανώσεις από την Αγγλία, Σκανδινα-

λη τα διάφορα κομμουνιστικά κόμματα. Το μοντέλο πάνω στο οποίο θα βασιζόταν η παγκόσμια αυτή κομμουνιστική οργάνωση ήταν το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ρωσίας, και θα λειτουργούσε βάση των αρχών του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού.

Η Εκτελεστική Γραμματεία της Διεθνούς είχε τεράστιες εξουσίες όπως είχε και το κόμμα της χώρας στην οποία θα βρισκόταν η Γραμματεία. (Ο Λεβί που έγινε ο αρχηγός του Γερμανικού Κομμουνιστικού Κόμματος μετά το θάνατο του Λίβνεχτ και της Λούξεμπουργκ ζήτησε να μεταφερθεί η βάση της Γραμματείας στη Γερμανία).

Ο Λένιν και ο Ζινόβιεφ σύνταξαν τους κανονισμούς για την αποδοχή νέων μελών στη Διεθνή. Απαραίτητο προσόν για κάθε κόμμα που ήθελε να γίνει μέλος ήταν μία οργανωτική δομή παρόμοια με το Ρωσικό Κομμουνιστικό Κόμμα. Επίσης υπήρχαν όροι για την καθαρή σοσιαλδημοκρατικών στοιχείων από αυτά τα κόμματα. Δηλαδή τα κόμματα μέλη θα έπρεπε να ήταν οργανωμένα με ένα τρόπο, νόμιμα και παράνομα, παρόμοιο με την οργάνωση που είχαν οι Μπολσεβίκοι και που είχε φτιάξει ο ίδιος ο Λένιν.

... ..

Εν τω μεταξύ το μη κομμουνιστικό σοσιαλιστικό κίνημα ήταν διασπασμένο σε δύο ομάδες κομμάτων στην Εξωρόπη. Υπήρχαν τα καθαρά ρεφορμιστικά κόμματα της Δεύτερης Διεθνούς και μία άλλη ομάδα κομμάτων που είχαν φύγει από αυτή αλλά δεν ανήκαν στην Κομμουνιστική. Σ' αυτή την ομάδα υπήρχαν το Αγγλικό Ανεξάρτητο Εργατικό Κόμμα, το Ανεξάρτητο Γερμανικό Σοσιαλιστικό Κόμμα και το Ελβετικό Σοσιαλιστικό Κόμμα. Αυτή η τρίτη ομάδα κομμάτων μαζί με Γάλλους σοσιαλιστές (το Λονκί Ρώσους (Μενσεβίκους — Μαρτόβ) και άλλους που δεν ανήκαν στη Δεύτερη μήτε στην Τρίτη Διεθνή προσπάθησαν να ξαναενώσουν το σοσιαλιστικό κίνημα. Οι διαφορές όμως μεταξύ των κομμάτων της Δεύτερης και Τρίτης Διεθνούς στο συνέδριο του Βερολίνου το 1922 όπου βρέθηκαν αντιπρόσωποι για πρώτοι φορά από το 1914 από όλα τα σοσιαλιστικά κόμματα ήταν τεράστιες. Το αποτέλεσμα ήταν πως το 1923—24 η «Διάσπαση Διεθνούς», όπως αποκαλούσαν τα κομμουνιστικά κόμματα την οργάνωση των κομμάτων που δεν ανήκαν στην Δεύτερη, ενώθηκε με τα κόμματα της Δεύτερης και έγινε η Εργατική και Σοσιαλιστική Διεθνή. Διάδοχος αυτής της Διεθνούς είναι η σημερινή Σοσιαλιστική Διεθνή.

Συνεχίζεται

ΚΑΘΕ ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ

ΟΙ ΕΠΙΓΟΝΟΙ

ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ συχνά στην ιστορία, όταν πεθαίνει μία μεγάλη πολιτική προσωπικότητα, να θγαίνουν στην επιφάνεια διάφοροι επίγονοι — συνεργάτες κατά καιρούς του έκλιπόντος — για να διεκδικήσουν την εξουσία.

Έτσι και η Κύπρος δεν αποτέλεσε εξαίρεση. Οι διάφοροι επίγονοι άρχισαν να προβάλλονται — δειλά-δειλά στην αρχή, έντονότερα, σίγουρα, με την πάροδο του χρόνου — για να σώσουν όλοι τον τόπο. Τα βασικά χαρακτηριστικά των προσπαθειών τους είναι: (α) οι παρασκηνιακές διαβουλεύσεις, (β) οι αλληλοκατηγορίες, προς το παρόν, στο επίπεδο των ψιθύρων, (γ) η προσπάθεια να εμφανιστεί ο ένας πιά μακαρικός από τον άλλο.

Βέβαια όλοι προέρχονται από το τιμημένο στρατόπεδο της δεξιάς, που, για τόσα χρόνια, κατάφερε να χειριστεί το Κυπριακό με τόσο άριστοτεχνικό τρόπο, ώστε, σήμερα, να μη διατρέχουμε κανένα σοβαρό κίνδυνο.

Όλοι είναι πατριώτες, άξιοι, συνετοί, ρεαλιστές και σέβονται το λαό: Πρό πάντων το τελευταίο. Χρόνια τώρα έχουν εξασκηθεί στην απόδοση σεβασμού προς το λαό, γι' αυτό δεν θέλουν να του χαλούν την ήσυχια και έτσι δεν του λένε τίποτα. ΈΕ άλλου, άξιοι

αυτοί, θα καταφέρουν όπως και στο παρελθόν να λύσουν όλα τα προβλήματα ΕΕ ίσου καλά, χωρίς να άνησυχούν το κοσμάκη.

Υπάρχει, όμως κι ένας άλλος παράγοντας στο δλο. θέμα: Η Μητέρα Πατρίδα. Τελευταία η ελληνική κυβέρνηση δήλωσε πως δεν πρόκειται καθόλου ν' αναμχθεί στο ζήτημα της διαδοχής. Εύτυχως πού έγινε η δήλωση. Γιατί η σπήλη τούτη ήταν με την έντύπωση πως θα υπήρχε ανάμιξη. Έτσι, τώρα δεν υπάρχει τέτοιος κίνδυνος.

Ακάθεκτοι λοιπόν χωρίς κανένα εμπόδιο. Άκόμα και στις αρχιεπισκοπικές εκλογές. Βέβαια ο Χρυσανθος λέει ότι τον άπειλούν κάποιοι (χωρίς να λέει ποιοί). Νομίζω πως οι υποψήφιοι πρέπει να κατεβάσουν στους πιστούς το πρόγραμμά τους. Να πούν για παράδειγμα τι σκοπό έχουν όσον άφορα τις εκκλησιαστικές περιοχές.

Τα πράγματα είναι, σίγουρα, ακόμα αρκετά άδέβαιο και ρευστά, φλού πού λένε. Μπούουμε όμως σε μιά εποχή αρκετά ένδιαφέρουσα. Και ένα πράγμα είναι βέβαιο προς τον παρόν: Η σπήλη τούτη δεν θα θρίσκει δυσκολίες στην επιλογή θεμάτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΤΕΧΝΕΣ

Η ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Ο κινηματογράφος, σάν ένα θέαμα που επιδιώκει την αισθητική συγκίνηση, είναι μιὰ τέχνη. Είναι μάλιστα η σπουδαιότερη τέχνη της εποχής μας, γιατί με τὰ έκφραστικά μέσα που διαθέτει, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἄμεση ἐνέργεια καὶ ἐπιρροὴ στὸν θεατὴ, ἔχει τὶς δυνατότητες νὰ ἀγκαλιάσει πλατείες μάζες τῆς κοινωνίας.

Μπορούμε να κάνουμε ενα πολύ χοντρικό διαχωρισμό στην κινηματογραφική παραγωγή αναλόγως του χρόνου χρήσης των εκφραστικών του μέσων και τὸν σκοπὸν που επιδιώκεται. Στην μια πλευρὰ μπορούμε να κατατάξουμε ὅλες ἐκεῖνες τὶς ταινίες που το περιεχόμενό τους ἐπι το πλείστον ἀναφέρεται σὲ ἀναπαραστάσεις ατομικῶν περιπτώσεων χωρὶς ἀντανάκληση κοινωνικῶν καταστάσεων και που η μορφή τους περιορίζεται σε ὀρισμένα καλούπια σύμφωνα με φτηνὲς καθιερωμένες συνταγές. Οι ταινίες αφετῆς, που αποτελοῦν τὴν πλειοψηφία τῆς κινηματογραφικῆς παραγωγῆς, προέρχονται και ἐξυπηρετοῦν το σάπιο σύστημα, τὴν παραδοσιακὴ ἠθικὴ, τὴν ἐκκλησία, τὲς ἀντιδραστικὲς κυβερνήσεις. Στόχος τους εἶναι πλήρη μαθητικοποίηση κι ἀποθλάκωση του θεατῆ.

Από τὴν ἄλλη πλευρὰ εἶναι πολὺ λίγες οἱ ταινίες συγκριτικὰ με τὸ πλῆθος τῶν ἀντιδραστικῶν ταινιῶν — που πηγάζουν μέσα ἀπο τὴν κοινωνία και περιγράφουν κοινωνικὲς καταστάσεις. Αφετῆς ἐκφράζουν το περιεχόμενό τους με νέες, μὴ παραδοσιακὲς μορφές. Οι ταινίες αφετῆς μαζί με μερικὲς ἄλλες που το περιεχόμενό τους εἶναι ἀντιδραστικὸ, ἀλλὰ που εἶναι σημαντικὲς για τὴν ἱστορία του κινηματογράφου ἐξ αἰτίας ἄλλων δεφτερεθόντων στοιχείων (π.χ. τὸν χρόνον που ἐγίναν, για τους πειραματισμοὺς στὰ ἐκφραστικὰ μέσα, τὸν ἦχο, τὰ χρώματα κ.ο.κ.) αποτελοῦν μιὰ ομάδα που θεωρεῖται ὅτι ἐκφράζει ὅτι καλύτερο ἔχει δημιουργηθεῖ στὸν κινηματογράφο, ἀκριβῶς ἐπειδὴ εἶναι δημιουργήματα τῆς σύγχρονης κοινωνίας μας τὴν ὁποία ἐκφράζουν.

Πολλοὶ φίλοι του κινηματογράφου, πολιτιστικοὶ σύλλογοι, ὀργανώσεις, κτλ, ἔχουν συμβάλει ὅστην διάδοση και τὴν ἐξέλιξη του κινηματογράφου σ' ὅλο τὸν κόσμῳ, μ' ἀποτέλεσμα σήμερα να ὑπάρχει ἓνα πλατὺ κοινὸ με κινηματογραφικὴ παιδεία. Μερικὰ ἀστικά κράτη μάλιστα ἀναγκάστηκαν να πάρουν μέτρα για τὴν ἀναπτυξη του κινηματογράφου, με ἐπιχορηγήσεις σε λέσχες και κινηματογραφιστῆς, τὴν καθιέρωση τοῦ κινηματογράφου σαν μαθήματος στα γυμνάσια κ.ο.κ. Αφτὰ δείχνουν πῶς ἡ δύναμη του κινηματογράφου σαν κοινωνικοῦ ἐκφραστικοῦ μέσου εἶναι τεράστια, πράμα που δὲν μπόρεσε να ἀγνοήσει οὔτε ἡ ἀντίδραση, χωρὶς ἀφτὸ, να σημαίνει ὅτι ἔχουν λυθεῖ ὅλα τὰ προβλήματα.

ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Φαίνεται ὅτι στὴν Κύπρο ποτὲ δὲν εἶχε ἀναπτυχθεῖ ἡ κινηματογραφικὴ παιδεία. Ἀκόμα και στὴν περὶοδο μετὰ τὴν ἀνεξαρτησία, ὡς τὶς μέρες μας, δὲν ἐγίναν σοβαρὲς προσπάθειες για τὴν διάδοση του καλοῦ κινηματογράφου. Σαν ἀποτέλεσμα εἶναι να παραμένει ὁ κινηματογράφος τῶν εἰσαγωγῶν και τῶν αἰθουσαρχῶν που προσφέρουν στο κοινὸ ὅτι, μὴ μπορεί να τους θγάλει κέρδη. Ἐτσι παρατηρεῖται στους λιγοστοὺς κινηματογράφους ἓνα κῶμα βίας, σὲξ και καταστροφῶν ἀνάλογα με τὸ γούστο τῆς ἐποχῆς που καθορίζει ἡ ἀντίδραση.

Βέβαια σε σπάνιες περιπτώσεις μπορεί να προβληθεῖ καμιά καλὴ ταινία. Αφτὸ δμως γίνεται, ἐντελῶς συμπτωματικὰ. Ἄν ἡ ταινία τύχει να ἔχει ἀσπασαὶ ἐθνοϊκὰ σχόλια και κριτικὲς στο

ἐξωτερικὸ, ἢ ἂν παίζουν γνωστὲς δευτέτες, ἢ ἂν περιέχει γυμνὸ, ἂν δηλαδὴ μαζί με τὴν καλλιτεχνικὴ κῶτητα τῆς περιέχει και ἐμπορικὰ στοιχεῖα μὴ μπορεί να προβληθεῖ.

Ἐνας ἀρνητικὸς παράγοντας, του ὁποῖου ἡ ἐχτῶση δὲν ἔχει μελετηθεῖ εἶναι ἡ λογοκρισία. Ἡ σχετικὴ νομοθεσία εἶναι ἀπρηχαιωμένη και περιοριστικὴ. Χαρακτηριστικὴ ἄτης εἶναι ἡ πλήρης ἐλευθερία που παρέχει στα μέλη τῆς ἐπιτροπῆς και ἡ εὐαισθησία τῆς στα θέματα τῆς ἐκκλησίας. Ἄν μέχρι σήμερα δὲν ἔχει ἀποκαλυφθεῖ ὁ ρόλος τῆς λογοκρισίας εἶναι γιατί δὲν ὑπάρχει ὀργανωμένη προσπάθεια για προώθηση του κινηματογράφου, και οἱ ἄμεσα ἐνδιαφερόμενοι, οἱ αἰθουσαρχὲς και οἱ εἰσαγωγεῖς δὲν εἶναι ὀργανωμένοι ὥστε να προβάλλουν τὰ αἰτήματα τους.

Λίγε εἶναι και οἱ προσπάθειες μέσα ἀπο τὸν Τύπο. Ἐνῶ σε ἄλλες χῶρες ὁ Τύπος ἀσχολεῖται ταχτικὰ με τὰ θέματα μετὰ τὰ θέματα του κινηματογράφου, τὲς κριτικὲς νέων ταινιῶν, εἰδησιογραφία για τὸν κινηματογράφο, προβολὴ λέσχῶν κτλ., στὴν Κύπρο οἱ εφημερίδες περιορίζονται στὴ δημοσίευση ἐτοιμῶν διαφημιστικῶν περιλήψεων και φωτογραφιῶν που στέλλουν οἱ ἐπιχειρηματίες — εἰσαγωγεῖς. Οι λόγοι εἶναι φανεροί. Ἄν δὲν μπου ἀφετῆς οἱ περιλήψεις δὲν θα δοθεῖ ἡ διαφήμιση. Ἡ ἀντιμετώπιση ἀφτῆ του θέματος δείχνει ἐχτῶς ἀπο τὸ ἐπίπεδο του τύπου, και τὴν γενικότερη κατάντια τῆς πνευματικῆς ζωῆς του τόπου, που ποτὲ δὲν ἀντίδρασε. Οι περιορισμένες ἀναδημοσιεύσεις εἰδησιωγγια τὸν κινηματογράφο ἀπο ἀθηναϊκὲς και ἄλλες ξένες εφημερίδες, για ταινίες που παίζον-

ται στὴν Ἀθήνα, το Παρίσι ἢ τὴν Νέα Υόρκη, πολὺ λίγα προσφέρουν στὸν ἀναγνώστη. Ἡ κριτικὴ και ἡ πληροφόρηση ἀν δὲν συνδιάζουν με τὴν ἴδια τὸν προβολὴ μιᾶς ταινίας, σε ἓνα τόπο εἶναι κολοβωμένη προσφορά, που καμιά φορὰ ἔχει και ἀρνητικὸ χαρακτήρα. Το ἴδιο και σωστὲς ἀναφορὲς στὸν κινηματογράφο μέσα ἀπο τὸν τύπο που εἶναι ἀραιὲς και κατὰ δισοπήματα, δὲν μποροῦν να προσφέρουν πολλὰ.

Ἡ πιο ἀξιόλογη προσφορά ἐγίνε ἀπο τὸ ΡΙΚ. Κατὰ διαστήματα προβλήθηκαν καλὲς ταινίες ἀπο τὸν παγκόσμιο κινηματογράφο. Τὰ διάφορα φεστιβάλ σκηνοθετῶν και ἠθοποιῶν καθὼς και σκόρπιες ταινίες ἔδωσαν τὴν ἐφαίρεια στὸν Κύπριο θεατῆ να δει μερικὲς καλὲς ταινίες, πρά-

βονται τὰ διάφορα μορφωτικὰ κέντρα τῶν ξένων πρεσβειῶν, που ὀργανῶνουν δικὲς τους προβολὲς με ταινίες που διαλέγουν οἱ ἴδιοι. Φυσικὰ δὲ λείπει ἡ πολιτικὴ σκοπιμότητα ἀπο τὶς προβολὲς αφετῆς, γατὶ πίσω ἀπο τὴν πολιτιστικὴ χροιά κρύβεται ἡ προπαγάνδα και ἡ προβολὴ τῶν χωρῶν αφετῶν, ὄχι μόνο μέσα ἀπο τὶς ταινίες ἀλλὰ και ἀπο τὶς εἰσαγωγικὲς ομιλίες, το περιβάλλον, τὴν προβολὴν κ.ο.κ.

ΓΙΑΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΦΤΗ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ἡ κατάσταση που επικρατεῖ στὴν Κύπρο, ὅσον ἀφορὰ τὸν κινηματογράφο δὲν εἶναι τυχαία. Ὑπάρχουν οἱ ἀντικειμενικὲς και οἱ ὑποκειμενικὲς δυσκολίες. Πρῶ-

ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Οἱ δυσκολίες δὲν μποροῦν να ξεπεραστοῦν ἀπο τὴ μια μέρα στὴν ἄλλη. Ἄν δὲν λυθεῖ το θέμα θέμα τῆς εξασφάλισης τῶν ταινιῶν ἀπο το ἐξωτερικὸ που εἶναι δεμένο με τους νόμους του κράτους για εἰσαγωγὲς και ἐξαγωγὲς ταινιῶν, ἀν δὲν δημιουργηθεῖ νομοθεσία που να κατοχυρῶνε τὶς λέσχες, ἀν δὲν ἐπιδειχθεῖ κρατικὸ ἐνδιαφέρον προς τὸν κινηματογράφο ὥστε να δημιουργηθοῦν και να ἐνισχυθοῦν αἰθουσὲς προβολῆς καλῶν ταινιῶν, ἀν δὲν ὀργανωθοῦν ἀποτὴ μια οἱ ἀσχολούμενοι με τὴν κινηματογραφικὴ παραγωγή (κινηματογραφιστῆς, ὀπερατέρ κτλ.) και οἱ εἰσαγωγεῖς ἀπο τὴν ἄλλη, εἶναι πολὺ δύσκολο να γίνε κά-

Οὔτε σάν τὸν «Θίασο» τοῦ Ἄγγελόπουλου δὲν μποροῦμε να δοῦμε. Οἱ εἰσαγωγεῖς ἔκριναν ὅτι παρόλες τὶς κριτικὲς και τὰ βραβεῖα, ἡ ταινία δὲν εἶναι ἐμπορικὴ στὴν Κύπρο.

γμα που δὲν θα μποροῦσε να γίνε αλιῶς. Φυσικὰ δὲν ἦταν πάντα ἀντιπροσωπευτικὲς αφετῆς οἱ ταινίες και θα μποροῦσε να γίνε πια προγραμματισμένη δουλιὰ. Ὅμως μέσα σ' αφετῆ τὴν κινηματογραφικὴ ἔξαρσία δὲν μποροῦμε παρά να ἀξιολογήσουμε σα θετικὴ τὴν προσφορά του ΡΙΚ.

Σημαντικὲς εἶναι και οἱ προσπάθειες που ἐγίναν τηλεφταία ἀπο τὶς διάφορες κινηματογραφικὲς λέσχες που δημιουργήθηκαν. Οἱ δυνατότητες τους εἶναι περιορισμένες γιατί ἡ ἐξέδρευση ταινιῶν περιορίζεται στο ἐμπορικὸ κῶκλωμα και οἱ διαφορες πρεσβειῆς κα τὰ μορφωτικὰ κέντρα. Δὲν ἔχει ἀκόμα ἐξεθρευθεῖ φτηνὸς πρῶτος εξασφάλισης ταινιῶν ἀπο το ἐξωτερικὸ, πράγμα που κατὰ βικάζει τὶς λέσχες σε μαρσιμῶ. Το γεγονός ὅμως ὅτι ὑφίστανται μέσα σ' αφετῆ τὶς δυσκολίες δείχνει πῶς ἔχει δημιουργηθεῖ ἓνα κοινὸ με μεγαλύτερες ἀπαιτήσεις και ὅτι ὑπάρχουν ἐλπίδες να ἐδδοκιμηθεῖ μιὰ ευρύτερα προγραμματισμένη προσπάθεια.

Πρὸς τὰ παρόν, το καὶ που ἀφτῆ ἡ ἀνπαρξία του καλοῦ κινηματογράφου, το ἐκμεταλλέ-

τα σαν μικρὸς τόπος, ἡ Κύπρος, με μικρὸ πληθυσμὸ δὲν ἀναποκρίνεται στους νόμους τῆς ζήτησης και τῆς προσφοράς για τὶς κινηματογραφικὲς ταινίες. Κι ἀφτὸ γιατί ἡ παραγωγή και ἐπομένως και ἡ διάθεση ταινιῶν εἶναι πολυδάπανη. Ἐπομένως ἓνα λιγοστὸ κοινὸ που θα παρακολουθεῖ μιὰ καλὴ ταινία σε μιὰ χῶρα με 500.000 κατοίκους δὲν μπορεί να καλύψει τὰ ἐξῶδα ἐνοικίασης, μεταφοράς, τελωνείου, αἰθουσας, καθὼς και τὰ κέρδη του εἰσαγωγεῖα και του αἰθουσαρχῆ.

Οἱ ὑποκειμενικὲς δυσκολίες ἀναγονται στο γεγονός τῆς πολιτιστικῆς σχεδὸν ἀνπαρξίας στὴν Κύπρο. Αφτὸ εἶναι σχετικὸ με τὴν σύγχρονη ἱστορία τῆς Κύπρου, τὴν πορεία του ἀγῶνα του κυπριακοῦ λαοῦ και τὴν ἐξέλιξη τῆς διανόησης. Ἡ δεξιά με τους στενοὺς τῆς ἐθνικιστικὸς προανατολισμοῦς και ἡ ἀριστερὰ με τους διαδοχικοὺς συμβιβασμοῦς τῆς δὲν μπόρεσαν να διαγνώσουν τὴν ἀνάγκη τῆς ἀνάπτυξης τῆς πολιτιστικῆς ζωῆς του τόπου με ἀποτέλεσμα να δημιουργηθεῖ ἀφτῆ ἡ ἀποτελμάτωση.

ποια πρόδος.

Ἡδὲ, ἐνῶ ἡ κρίση μεγαλῶνε με το ἀδειασμα τῶν ἐμπορικῶν αἰθουσῶν. Οἱ λέσχες, ὅστω με τὴν φτωχὴ προσφορά τους δείχνουν ὅτι ὑπάρχει ἐνδιαφέρον ἀπο το κοινὸ. Οἱ ἄμεσα ἐνδιαφερόμενοι δὲν ἔχουν παρά να κάμουν το πρῶτο ὀργανωμένο δῆμα.

Ἡ σύντομη ἀφτῆ μελέτη ἀναφέρεται μόνο στὴν ἐλληνοκυπριακὴ κοινότητα. Δυστυχῶς λόγω τῶν δυσκολιῶν γλώσσας, και του τηλεφταίου διαχωρισμοῦ, δὲν μποροῦμε να παρακολουθήσουμε τὶς πολιτιστικὲς βραβετηριότητες τῶν συμπατριῶν μας Τουρκοκυπριῶν. Ὑποπεδομάσθε ὅμως ὅτι δὲν ἔχει ἀναπτυχθεῖ τὰ τηλεφταία χρόνια πολιτιστικὴ βραβετηριότητα (και κινηματογραφικὴ παιδεία) ἀνάμεσα τους, γιατί βρίσκονται κάτω ἀπο ἀντικειμενικὰ δύσκολες συνθήκες που τὶς ἐπιτεῖνε ἡ φασιστικὴ τρομοκρατία τῆς καλοῦμενης Τουρκοκυπριακῆς ηγεσίας.

Τοῦ
Π. Χρυσάνθου

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Ε. Ε. ΕΔΕΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

— Με το θάνατο του Προέδρου Μακαρίου ο όργανωση της Νεολαίας κινητοποιήθηκε άμεσα για να συζητήσει την κατάσταση όπως διαμορφωνόταν μετά το τραγικό γεγονός.

— Από την συζήτηση που έγινε εκδόθηκε ανακοίνωση που τονίζει:

1. Την ήγερση φυσιογνωμία του Μακαρίου στην αντιποικιακή επανάσταση στο αδύναμο κίνημα.
2. Τον ρόλο του και η αντιιμπεριαλιστική του μορφή.
3. Παράλληλα γίνεται αναφορά στο κενό που δημιουργείται με την απουσία του και στις προσπάθειες της οικονομικής ολιγαρχίας να πληρώσει αυτό το κενό με τις δικές

της ταξικές δυνάμεις.
4. Για να γίνει δυνατή η συνέχιση του αγώνα πρέπει να εξευρεθεί ένα κοινό πρόγραμμα αντιιμπεριαλιστικής ενότητας που να εξυπηρετεί ουσιαστικά τον αγώνα κι όχι τα συμφέροντα της οικονομικής ολιγαρχίας.

Μετά την ανακοίνωση της εκτελεστικής γραμματείας καθώς επίσης και την ανακοίνωση του πολιτικού γρα-

φείου της ΕΔΕΚ πολλά στελέχη της κεντρικής καθοδήγησης εξόρμησαν στις Περιφερειακές Έπιτροπές και Τοπικές οργανώσεις πόλης και υπαίθρου και συζήτησαν μαζί με τα μέλη μας τις τελευταίες πολιτικές εξελίξεις. Στις συνεδριάσεις των Π.Ε. και Τ.Ο. έγινε συγγομέτρηση της λαϊκής θέλησης.

Έκείνο που αποκρυσταλλώνεται σαν συμπέρασμα και που δεσμεύει την οργάνωσή μας είναι η προώθηση και υποστήριξη της λαϊκής θέλησης και έτυμγορίας. Ίσως νάναι η πρώτη φορά που αυτή η θέληση εκδηλώθηκε τόσο έντονα αλλά και τόσο σωστά και ώριμα. Ίσως να ναι η πρώτη φορά που οι λαϊκές μάζες εκδήλωσαν τόσο πολύ ενδιαφέρο και αποφασιστικότητα συμμετοχής στην διαμόρφωση της πολιτικής γραμμής.

— Και εμείς σαν οργάνωση σ' αυτή την αρχή όχι μόνο θα την σεβαστούμε αλλά θ' αγωνιστούμε με κάθε τρόπο για να την συνεχίσουμε.

— Παράλληλα επίσης ο κεντρικός άξονας των θέσεων μας για συνεργασία άφασε θαθεία ικανοποίηση τόσο στα μέλη μας μας όσο και στους φίλους της οργάνωσής μας.

Αυτές οι θέσεις είναι:

(α) Το Κυπριακό είναι πρόβλημα κατοχής άπελευθέρωσης.

(β) Η λύση πρέπει να προέλθει μόνο μέσα από τη φηφίσματα του Ο.Η.Ε.

(γ) Λύση χωρίς επιστροφή ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ.

(δ) Ο μακροχρόνιος αγώνας δεν πρέπει να μένει ένα κενό σύνθημα παραπλάνησης των μαζών αλλά να γίνει μια ουσιαστική πραγματικότητα.

(ε) Η άμυντική μας θωράκιση προβάλλει τώρα πιο έντονα παρά όσον ποτέ άλλοτε.

(στ) Η δημιουργία λαϊκής πολιτοφυλακής κάτω από δημοκρατικό έλεγχο.

(ζ) Η κάθαρση με το παράλληλο άνοιγμα του φακέλου της Κύπρου προβάλλει σαν μια άμεση αναγκαιότητα για την όρθη συνέχιση του αγώνα.

(η) Η οικονομική πολιτική να προσαρμοσθή στην βάση εξυπηρέτησης του αγώνα του συνόλου του λαού.

(θ) Το κοινό αντικατοχικό αντιιμπεριαλιστικό μέτωπο των Τ)Κ και Ε)Κ εργαζομένων είναι η πιο όρθη βάση για προώθηση του αγώνα μας.

ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ 1η ΣΕΛΙΔΑ

στη γραμμή της υποχώρησης και διαλλαχτικότητας που ακολουθεί ο πολιτικός της φορέας, ο Δημοκρατικός Συναγερμός. Αυτή η γραμμή άπορρέει από την οικονομική και πολιτική θέση της Κυπριακής άστικής τάξης μέσα στο παγκόσμιο ιμπεριαλιστικό σύμπλεγμα.

Παρ' όλα αυτά, η άστική τάξη είναι σήμερα άποφασισμένη να διεκδικήσει άμεσα την εξουσία: Πρώτο γιατί αισθάνεται ίσχυρή να προχωρήσει στη λύση της υποχώρησης, με τη βοήθεια του ιμπεριαλισμού μια που δεν υπάρχει πια στη μέση εκείνη η προσωπικότητα η το σχήμα που θα μπορούσε να διαθέτει το τεράστιο λαϊκό έρεισμα και να παίζει ένα ρόλο ρυθμιστικό όπως ήταν η περίπτωση του Προέδρου Μακαρίου. Δεύτερο, γιατί στο παρόν στάδιο, η άστική τάξη είναι αντικειμενικά ίσχυρότερη απ' ό,τι ήταν στις αρχές της δεκαετίας του 1960. Έχτος από την αυξημένη οικονομική ίσχύ σήμερα διαθέτει ένα οργανωμένο κράτος και στρατό. Από την άλλη το εργατικό κίνημα θρίσκει για διάφορους λόγους σε χαμηλά επίπεδα συνειδητοποίησης.

Έχοντας όλα αυτά υπόψη το συμπέρασμα είναι πως σήμερα η άστική τάξη δεν έχει την ανάγκη μιας «υπερταξικής» προσωπικότητας. Το εργατικό κίνημα έχει λοιπόν σήμερα μπροστά του δυο βασικές προοπτικές.

Η πρώτη είναι η προοπτική της λαϊκομετωπικής συμμαχίας με κάποιο κομμάτι της δεξιάς, πάνω σ' ένα μίνιμουμ πρόγραμμα. Η συμμετοχή, όμως, της δεξιάς στη συμμαχία σημαίνει πως η συνεργασία θα γίνει πάνω στο πρόγραμμα της δεξιάς, που δεν θα έχει κανένα ταξικό περιεχόμενο. Οι επιπτώσεις θα είναι για τουτο άρνητικές προς δυο κατευθύνσεις: Πρώτα, θα λείπει η δυνατότητα οποιασδήποτε προέγγισης των Τουρκοκυπρίων, μια που θα λείπει ο ταξικός προσανατολισμός του προγράμματος, ο μόνος προσανατολισμός που μπορεί ν' απο-

τελέσει τη βάση για ενότητα με τις Τουρκοκυπριακές μάζες. Δεύτερο, το εργατικό κίνημα να υποχρεωθεί σε νέες υποχωρήσεις σε σχέση με τα οικονομικά του αιτήματα. Σε περίπτωση, μάλιστα, οποιασδήποτε οικονομικής ύφεσης, κάτι που είναι πολύ πιθανό αν ληφθεί υπόψη η άδεια βάση και η εξάρτηση από το έξωτερικό της κυπριακής οικονομίας, οι υποχωρήσεις θα σπρώξουν τις μάζες προς την κατεύθυνση της άκρας δεξιάς, που από μόνη της θα έχει το προνόμιο της αντιπολίτευσης και της προσφοράς υπαλλαχτικής λύσης.

Η τελευταία παρατήρηση δεν άφορα μόνο την οικονομική και εργατική πολιτική ενός πιθανού μετώπου με τη δεξιά αλλά και τη γενικότερη πολιτική πάνω στο Κυπριακό. Οι αντικειμενικές δυσκολίες του Κυπριακού προβλήματος, αλλά κι εκείνες οι δυσκολίες και τα προβλήματα που θα προκύπτουν από τη συμμετοχή μιας δεξιάς μερίδας στο μέτωπο, θα δίδουν την ευκαιρία στην άκρα δεξιά να δημαγωγεί αντιπολιτευτικά και άποτελεσματικά.

Η τύχη ενός μετώπου κάτω από την ήγεσία ενός δεξιού σχήματος θα είναι λοιπόν άδεδάειη και προσωρινή. Γιατί σε μια σύγκρουση με την άκρα δεξιά μια τέτοια ενότητα θα ήταν ιδεολογικά και πολιτικά άφοπλισμένη, άφου δεν θα διέθετε ένα πολιτικό πρόγραμμα άρκετά προχωρημένο για να κινητοποιήσει και να εμπλέξει τις μάζες μέσα στην πολιτική διαδικασία... Από την άλλη θα φορτωνόταν την ευθύνη των προβλημάτων που δεν θα μπορούσε να λύσει λόγω άκριβώς της φύσης του σχήματος και του προγράμματός του.

Η δεύτερη προοπτική είναι εκείνη της ενότητας των μαζών κάτω από την ήγεσία της εργατικής τάξης, με βάση ένα αντιιμπεριαλιστικό πρόγραμμα ενότητας. Το πρόγραμμα θα είναι άρκετά προχωρημένο για να είναι σε θέση να ανεβάσει το επίπεδο των μαζών, ν' άποτελεί άξονα δράσης και συσπείρωσης των αντιιμπεριαλιστικών και προοδευτικών δυνάμεων. Πρέπει να είναι τέτοιο που να

άποκλείει τη συμμετοχή της άστικής τάξης στο σχήμα της ενότητας που θα προτείνεται.

Το τελευταίο μπορεί να έπιτευχθεί με τα οικονομικά αιτήματα που μπορούν να προβληθούν. Τέτοια αιτήματα, όπως η εθνικοποίηση των τραπεζών, ο καθορισμός μάζιμουμ και μίνιμουμ μισθών, η εθνικοποίηση των βασικών μονοπωλίων της οικονομίας κ.ά., θρίσκονται ήδη μέσα στις προγραμματικές αρχές της ΕΔΕΝ και ΕΔΕΚ.

Η είσοδος διαφορά της δεύτερης προοπτικής από την πολιτική του μετώπου, με τη δεξιά έγκαιτα στο ότι, ενώ στην πρώτη περίπτωση η ενότητα πραγματοποιείται κάτω από την ήγεσία της δεξιάς μ' ένα μίνιμουμ πρόγραμμα που η δεξιά έγκρινει, στην δεύτερη περίπτωση κυρίαρχο στοιχείο είναι η πρωτοβουλία του εργατικού κινήματος σε συνεργασία με άλλα στρώματα, πάνω σ' ένα τέτοιο πρόγραμμα που θα ένοποιεί τις άριστερές και άλλες προοδευτικές δυνάμεις, θα άποτείνεται στους Τουρκοκυπρίους εργαζομένους και θα τάσσεται ενάντια στην πολιτική των διπλωματικών παρασκηνίων για λύση του Κυπριακού.

Το πιο σημαντικό στοιχείο της δεύτερης προοπτικής είναι ο ρόλος που δίνει στις ίδιες τις μάζες: Η άμυντική θωράκιση περνά κάτω από τον έλεγχο του λαού μέσα στα πλαίσια μιας λαϊκής πολιτοφυλακής με έλεγμένους και άνακλητους αξιωματικούς από τη βάση, τα βασικά μονοπώλια μπαίνουν κάτω από την κοινή διοίκηση των εργαζομένων και του κράτους, η ξενόδομη οικονομική ολιγαρχία πολεμάται τόσο στο πολιτικό αλλά και στο καθημερινό οικονομικό επίπεδο.

Πάνω απ' όλα ένα τέτοιο πρόγραμμα θα σφυρηλατήσει την άλληλεγγύη με τους Τουρκοκυπρίους και θα έξοπλίσει πολιτικά και ιδεολογικά τις μάζες για μια δραστήρια συμμετοχή στον αγώνα.

Μάριος Τεμδριώτης Γ.Γ. της Σ.Ν. ΕΔΕΝ.

αγοραζετε τη σοσιαλιστική εκφραση

εΚΦΡΑΣΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
 Έσωτερικό 24 φύλλα 2000 μίλς
 Έξωτερικό 24 φύλλα 2500 μίλς
 Τιμή φύλλου 50 μίλς.
 Οι έπιταγές στο λογαριασμό 4572 Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου Λευκωσία.

Η Σοσιαλιστική Έκφραση θα διατείθεται στα Γραφεία της Σοσιαλιστικής Νεολαίας ΕΔΕΝ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου 23 Λευκωσία ή για συνδρομές Τ.Κ. 1064 Λευκωσία.